

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-02-61-A
Datum: 20. juli 2005.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Theodor Meron, predsjedavajući
sudija Fausto Pocar
sudija Mohamed Shahabuddeen
sudija Mehmet Güney
sudija Inés Mónica Weinberg de Roca

Sekretar: g. Hans Holthuis

Presuda od: 20. jula 2005.

TUŽILAC

protiv

MIROSLAVA DERONJIĆA

PRESUDA PO ŽALBI NA KAZNU

Tužilaštvo:

g. Mark J. McKeon
gđa Barbara Goy

Odbrana:

g. Slobodan Cvijetić
g. Slobodan Zečević

SADRŽAJ

I. UVOD	1
II. STANDARD PREISPITIVANJA.....	4
III. PRVA OSNOVA ZA ŽALBU: DA LI JE PRETRESNO VIJEĆE PROTIVPRAVNO PROŠIRILO, IZMIJENILO I MODIFIKovalo ČINJENICE SADRŽANE U DRUGOJ IZMIJENJENOJ OPTUŽNICI I ČINJENIČNOJ OSNOVI.....	6
A. "PAKET SPORAZUMA O IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI"	6
B. NAVODNE PRAVNE I ČINJENIČNE GREŠKE.....	10
1. Navodna činjenična greška u vezi s dolaskom dobrovoljaca i njihovom ulogom u primjeni sile	11
2. Navodna činjenična greška u vezi s žaliočevim učešćem u razoružavanju sela Glogova	13
3. Navodna činjenična greška u vezi s tim da li je udruženi zločinački poduhvat u kojem je učestvovao žalilac bio mjesecima dobro organizovan	15
4. Navodna činjenična greška u vezi s tim da li je krivično djelo progona bilo "dugo planirano"	16
5. Navodne pravne greške u vezi sa žaliočevom <i>mens rea</i>	17
(a) Paragraf 98 Presude o kazni	18
(b) Paragraf 186 Presude o kazni	21
6. Navodne činjenične greške u vezi sa žaliočevom krivičnom odgovornošću koje izlaze iz okvira Druge izmijenjene optužnice	22
(a) Paragraf dva Presude o kazni	22
(b) Paragrafi od 107 do 112 i paragraf 113 Presude o kazni	23
(c) Paragraf 101 Presude o kazni	23
(d) Paragraf 100 Presude o kazni	24
7. Navodna pravna i činjenična greška u vezi sa za zaključkom da je žalilac zloupotrijebio svoja ovlaštenja i političku vlast	25
8. Navodna pravna i činjenična greška u vezi s tim da li je žalilac lično planirao napad na Glogovu i imao vodeću ulogu u operaciji	27
(a) Navodna "referenca" na komandnu odgovornost.....	27
(b) Žaliočeva "vodeća uloga u operaciji", paragraf 201 Presude o kazni	28
(c) Da li je žalilac "lično planirao", paragraf 202 Presude o kazni	29
9. Navodne činjenične greške u vezi s ranjivošću stanovnika Glogove	29
(a) Paragraf 207 Presude o kazni	30
(b) Paragrafi 76 i 209 Presude o kazni.....	31
IV. DRUGA OSNOVA ZA ŽALBU: DA LI JE PRETRESNO VIJEĆE POGRIJEŠILO KADA JE ZAKLJUČILO DA NAČELO <i>LEX MITIOR</i> NIJE PRIMJENLJIVO.....	33
V. TREĆA OSNOVA ZA ŽALBU: OTEŽAVAJUĆE OKOLNOSTI	35
A. PRELIMINARNO PITANJE	35
B. NAVODNE GREŠKE	36
1. Nedopustivo dvostruko računanje otežavajućih faktora pri odmjeravanju kazne	36
2. Veliki broj žrtava	38
3. Pomno planiran napad na Glogovu.....	40
4. Žaliočeva zloupotreba ovlaštenja.....	41
5. Dodatno spaljivanje kuća.....	41
6. Povećana ranjivost i nezaštićenost žrtava	43

VI. ČETVRTA OSNOVA ZA ŽALBU: OLAKŠAVAJUĆI FAKTORI	46
A. PRELIMINARNO PITANJE	46
B. ISTINITOST ŽALIOČEVIH TVRDNJI	46
C. REHABILITACIJA KAO NAČELO KAŽNJAVANJA	47
D. KARAKTER I PONAŠANJE ŽALIOCA	49
1. Referenca Pretresnog vijeća na događaje u Bratuncu nakon 9. maja 1992. godine	49
2. "Izuzetne okolnosti" koje je Pretresno vijeće trebalo da uzme u obzir.....	50
3. Dodatni argumenti iznijeti u Replici na podnesak respondenta.....	51
E. LIČNE I PORODIČNE PRILIKE ŽALIOCA	52
VII. DISPOZITIV	55
VIII. GLOSAR	56
A. SPISAK CITIRANIH SUDSKIH ODLUKA	56
1. MKSJ	56
2. MKSR	58
B. SPISAK SKRAĆENICA.....	59

I. UVOD

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (u daljnjem tekstu: Međunarodni sud) rješava po žalbi na Presudu o kazni koju je Pretresno vijeće II donijelo 30. marta 2004. godine u predmetu *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-S (u daljnjem tekstu: Presuda o kazni).

2. Događaji koji su doveli do pokretanja ove žalbe zbili su se u selu Glogova, opština Bratunac u istočnoj Bosni i Hercegovini, maja 1992. godine. Stanovništvo Glogove bilo je gotovo u potpunosti muslimansko.¹ Miroslav Deronjić (u daljnjem tekstu: žalilac) je u to vrijeme bio predsjednik Kriznog štaba Bratunca i član Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine.² Uveče 8. maja 1992. godine, on je naredio napad na selo Glogova, i to je bio dio njegovog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu, čiji je cilj bio trajno uklanjanje, silom ili drugim sredstvima, bosanskih Muslimana, stanovnika sela Glogova, činjenjem krivičnog djela progona.³ Dana 9. maja 1992. godine započeo je napad na Glogovu, spaljen je dio toga sela, a bosanski Muslimani koji su u tom selu živjeli su prisilno raseljeni. U tom napadu ubijena su 64 muslimanska civila iz sela, uništeni su domovi i privatna imovina bosanskih Muslimana, kao i džamija, a znatan dio Glogove je srušen sa zemljom.⁴

3. Prva optužnica protiv žalioca podignuta je 3. jula 2002. godine i izmijenjena je dva puta.⁵ Strane u postupku su 29. septembra 2003. godine postigle Sporazum o izjašnjavanju o krivici,⁶ zasnovan na Drugoj izmijenjenoj optužnici,⁷ kao i na odvojenoj činjeničnoj osnovi (u daljnjem tekstu: Činjenična osnova).⁸ Posljednju izmjenu prvobitne optužnice Pretresno vijeće je prihvatilo na pretresu o izjašnjavanju o krivici održanom 30. septembra 2003. godine.⁹ Na pretresu o izjašnjavanju o krivici žalilac se izjasnio krivim samo po jednoj optužbi za progon iz Druge

¹ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet. IT-02-61-S, Presuda o kazni, 30. mart 2004. godine (u daljem tekstu: Presuda o kazni), par. 51.

² *Ibid.*, par. 48.

³ *Ibid.*, par. 126.

⁴ *Ibid.*, par. 44.

⁵ *Ibid.*, par. 14.

⁶ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-PT, Sporazum o izjašnjavanju o krivici, potpisan 29. septembra 2003. godine, zaveden 30. septembra 2003. godine (u daljem tekstu: Sporazum o izjašnjavanju o krivici).

⁷ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-PT, Druga izmijenjena optužnica, potpisana 29. septembra 2003. godine, zavedena 30. septembra 2003. godine (u daljem tekstu: Druga izmijenjena optužnica).

⁸ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-PT, Činjenična osnova, potpisana 29. septembra 2003. godine, zavedena 30. septembra 2003. godine (u daljem tekstu: Činjenična osnova).

⁹ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-PT, Pretres o izjašnjavanju o krivici 30. septembra 2003. godine (u daljem tekstu: pretres o izjašnjavanju o krivici), T. 47.

izmijenjene optužnice.¹⁰ Međutim, Pretresno vijeće je identifikovalo nekoliko nepodudarnosti između Druge izmijenjene optužnice i Činjenične osnove.¹¹ Kako bi se te nepodudarnosti pomirile i utvrdila činjenična osnova dovoljna za zločin, Pretresno vijeće pozvalo je strane u postupku da podnesu dodatna razjašnjenja i oslonilo se, *inter alia*, na naknadno svjedočenje žalioaca od 27. januara 2004. godine (u daljnjem tekstu: svjedočenje žalioaca).¹² Tokom pretresa o odmjeravanju kazne, koji je započeo 27. januara 2004. godine a zaključen je 28. januara 2004. godine, Pretresno vijeće proglasilo je Deronjića krivim za krivična djela sadržana u optužbi za progone iz Druge izmijenjene optužnice.¹³ Nakon pretresa o odmjeravanju kazne, Pretresno vijeće ponovo je razmotrilo svjedočenje žalioaca, uporedilo ga s Drugom izmijenjenom optužnicom i Činjeničnom osnovom i ustanovilo dodatne bitne materijalne nepodudarnosti.¹⁴ Kako bi se te nepodudarnosti razjasnile i potvrdilo da izjašnjavanje žalioaca o krivici još uvijek ispunjava preduslove pravila 62*bis* Pravilnika o postupku i dokazima (u daljnjem tekstu: Pravilnik), Pretresno vijeće je naložilo nastavak pretresa o odmjeravanju kazne za 5. mart 2004. godine.¹⁵ Tokom nastavka pretresa o odmjeravanju kazne, Pretresno vijeće je ustanovilo da su strane riješile sve preostale nepodudarnosti, čime je isključeno da se može smatrati da potvrdno izjašnjavanje optuženog o krivici ne ispunjava preduslove pravila 62*bis* Pravilnika.¹⁶

4. Pretresno vijeće donijelo je jedinstvenu presudu o krivici žalioaca za zločin progona, što predstavlja zločin protiv čovječnosti prema članu 5(h) Statuta Međunarodnog suda (u daljnjem tekstu: Statut).¹⁷ Zaključeno je da žalilac snosi individualnu krivičnu odgovornost na osnovu člana 7(1) Statuta zbog svog značajnog učešća kao saizvršioca u udruženom zločinačkom poduhvatu.¹⁸ Krivična djela na kojima se zasniva osuda izrečena žalioacu su sljedeća: naređivanje napada na selo Glogovu, počinjenje ubistava civila, bosanskih Muslimana iz Glogove, prisilno raseljavanje civila, bosanskih Muslimana iz Glogove, opština Bratunac, uništavanje vjerskog objekta (džamija u Glogovi) i uništavanje imovine civila, bosanskih Muslimana u Glogovi.¹⁹ Žalilac je osuđen na 10 godina zatvora, uz izdvojeno mišljenje sudije Schomburga, s tim što mu je priznato vrijeme provedeno u pritvoru.

¹⁰ *Ibid.*, T. 83.

¹¹ Presuda o kazni, par. 28.

¹² Koje se u Presudi o kazni naziva "Deronjićevo svjedočenje", Presuda o kazni, par. 29.

¹³ Presuda o kazni, par. 29; *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-S, Pretres o odmjeravanju kazne, 27. i 28. januar 2004. godine (u daljem tekstu: pretres o odmjeravanju kazne), T. 177-178.

¹⁴ Presuda o kazni, par. 35.

¹⁵ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-S, Pretres o odmjeravanju kazne, 5. mart 2004. godine (u daljem tekstu: nastavak pretresa o odmjeravanju kazne), *vidi* Presuda o kazni, par. 36.

¹⁶ Presuda o kazni, par. 39.

¹⁷ Pretres o odmjeravanju kazne, T. 177-178.

¹⁸ Presuda o kazni, par. 125.

¹⁹ Druga izmijenjena optužnica, par. 29-39.

5. Žalilac je Najavu žalbe podnio 28. aprila 2004. godine²⁰, a svoj podnesak po žalbi na kaznu 22. jula 2004. godine.²¹ Tužilaštvo je podnijelo svoj Povjerljivi odgovor 31. augusta 2004. godine,²² a žalilac je dostavio Repliku na podnesak respondenta 15. septembra 2004. godine.²³ Pretres po žalbi održan je 17. juna 2005. godine.²⁴

²⁰ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-A, Najava žalbe Miroslava Deronjića, 28. april 2004. godine (u daljem tekstu: Najava žalbe).

²¹ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-A, Žalbeni podnesak na osnovu pravila 111, 22. juli 2004. godine (u daljem tekstu: Žalbeni podnesak).

²² *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-A, Odgovor tužilaštva, podniet kao povjerljivi podnesak 31. augusta 2004. godine (u daljem tekstu: Podnesak respondenta). Podnesak respondenta objelodanjen je javnosti "Obavještenjem o ukidanju statusa povjerljivosti Odgovora tužilaštva od 31. augusta 2004. godine", 30. maj 2005. godine.

²³ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-A, Žaliočeva replika na podnesak respondenta, 15. septembar 2004. godine (u daljem tekstu: Replika).

²⁴ *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-A, Pretres po žalbi, 17. juni 2005. godine (u daljem tekstu: pretres po žalbi).

II. STANDARD PREISPITIVANJA

6. Relevantne odredbe koje se odnose na odmjeravanje kazne su članovi 23 i 24 Statuta i pravila od 100 do 106 Pravilnika. I član 24 Statuta i pravilo 101 Pravilnika sadrže opšte smjernice za pretresno vijeće koje se svode na obavezu da se prilikom odmjeravanja kazne u obzir uzmu sljedeći faktori: težina krivičnog djela ili ukupnost kažnjivog ponašanja, lične prilike osuđene osobe, opšta praksa u pogledu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije, te otežavajuće i olakšavajuće okolnosti.²⁵

7. Žalbe na presude o kazni, kao i žalbe na sudske presude su žalbe *stricto sensu*; one su "korektivne prirode" i nisu suđenja *de novo*.²⁶ To je jasno na osnovu odredbi člana 25 Statuta, koji predviđa da je uloga Žalbenog vijeća ograničena na ispravljanje grešaka u primjeni prava koje obesnažuju odluku ili grešaka u utvrđivanju činjeničnog stanja zbog kojih je došlo do neostvarenja pravde.²⁷ Često je bilo pozivanja na ove kriterije i oni su čvrsto uvriježeni u sudskoj praksi Žalbenog vijeća ovog Međunarodnog suda²⁸ i Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR).²⁹

8. Prilikom utvrđivanja odgovarajuće kazne, pretresnim vijećima povjereno je široko, mada ne i neograničeno, diskreciono pravo, i to zbog njihove obaveze da utvrđuju individualne kazne kako bi one odgovarale prilikama optuženog i težini zločina.³⁰ Opšte pravilo je da Žalbeno vijeće ne preinačuje presudu osim ukoliko Pretresno vijeće ne počini "primjetljivu grešku" prilikom korištenja svog diskrecionog prava ili ako ne ispoštuje odgovarajuće pravne odredbe.³¹ Na žalocu je da dokaže da je Pretresno vijeće izašlo iz svog diskrecionog okvira prilikom odmjeravanja kazne.³² Na primjer, odluka Pretresnog vijeća može biti izmijenjena na osnovu žalbe ukoliko žalilac pokaže da je Pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo tako što je uzelo u obzir ono

²⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par 429, 716. Pored toga, pretresna veća su dužna da uzmu u obzir eventualno vrijeme koje je osuđena osoba već izdržala od kazne za isto djelo koju je eventualno izrekao nacionalni sud, u skladu s članom 10(3) Statuta i pravilom 101(B)(iv).

²⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 408.

²⁷ Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Mucić i drugi*, par. 11. *Vidi* takođe Drugostepenu presudu u predmetu *Furundžija*, par. 40; Drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići*, par. 203; Presudu po žalbi na kaznu u predmetu *Dragan Nikolić*, par. 8.

²⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*, par. 64, Drugostepena presuda u predmetu *Furundžija* par. 37; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 434-435; par. 29; Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par 29; Drugostepena presuda u predmetu *Kunarac i drugi* par. 35-48; Drugostepena presuda u predmetu *Vasiljević*, par. 4-12, Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 14.

²⁹ Drugostepena presuda u predmetu *Akayesu*, par. 178; Drugostepena presuda u predmetu *Kayishema i Ruzindana*, par. 320; Drugostepena presuda u predmetu *Musema*, par. 15.

³⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 717.

³¹ Presuda o žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*, par. 22; Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 187; Drugostepena presuda u predmetu *Furundžija*, par. 239; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 725; Drugostepena presuda u predmetu *Jelisić*, par. 99; Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 408; Drugostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 242; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 680.

što nije smjelo ili tako što nije uzelo u obzir ono što je moralo prilikom procesa vaganja u toku primjene svog diskrecionog prava.³³

³² Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 725.

³³ *Ibid.*, par. 780. *Vidi* takođe Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 457.

III. PRVA OSNOVA ZA ŽALBU: DA LI JE PRETRESNO VIJEĆE PROTIVPRAVNO PROŠIRILO, IZMIJENILO I MODIFIKOVALO ČINJENICE SADRŽANE U DRUGOJ IZMIJENJENOJ OPTUŽNICI I ČINJENIČNOJ OSNOVI

9. U prvoj osnovi za žalbu žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo pravnu i činjeničnu grešku, kao i da je zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo zato što je do svojih zaključaka i konstatacija došlo na osnovu dokaza koji nisu konkretno sadržani u Drugoj izmijenjenoj optužnici, Sporazumu o izjašnjavanju o krivici ili Činjeničnoj osnovi i on sve ove dokumente naziva "Paket Sporazuma o izjašnjavanju o krivici".³⁴ Kao potporu ovoj tvrdnji, žalilac Žalbenom vijeću skreće pažnju na razne paragrafe Presude o kazni, za koje tvrdi da su kontradiktorni ili da sadrže pravne ili činjenične greške.³⁵

10. Tužilaštvo tvrdi da je "žalilac pogrešno procijenio ulogu dogovorene Činjenične osnove u ovom predmetu"³⁶ i da Pretresno vijeće nije pogriješilo prilikom razmatranja dokaza koji nisu sadržani u Činjeničnoj osnovi.³⁷ Tužilaštvo se bavi onim paragrafima iz Presude o kazni na koje se žalilac oslanja u svojoj argumentaciji i zaključuje da prva osnova za žalbu treba da bude odbačena jer on nije uspio da ukaže na grešku Pretresnog vijeća.³⁸

11. Žalbeno vijeće će se prvo pozabaviti pitanjem Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, a nakon toga će razmotriti svaku grešku za koju žalilac tvrdi da je počinjena.

A. "Paket Sporazuma o izjašnjavanju o krivici"

12. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo zato što je uzelo u obzir dokaze koji nisu sadržani u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici, čime je proširilo, izmijenilo i modifikovalo činjenice sadržane u Činjeničnoj osnovi uprkos tome što Presuda o kazni potvrđuje da je Pretresno vijeće bilo ograničeno pravnom i/ili činjeničnom procjenom sadržanom u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici ili priloženom tom Sporazumu, te da je isključivo rješavalo u vezi sa događajima koji su se odigrali u Glogovi 9. maja 1992. godine.³⁹ Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće

³⁴ Žalbeni podnesak, par. 18.

³⁵ *Ibid.*, par. 22-70, koji se odnose na Presudu o kazni, par. 2, 71, 76, 78, 98, 100, 101, 113, 125, 186, 194, 195, 201, 202, 207, 209, 222, 252 i 271.

³⁶ Podnesak respondenta, par. 4.3.

³⁷ *Ibid.*, par. 4.11.

³⁸ *Ibid.*, par. 4.12-4.44. Žalbeno vijeće konstatuje da tužilaštvo nije odgovorilo na žaliočeve tvrdnje u vezi s navodnim činjeničnim greškama Pretresnog vijeća u paragrafima 2, 100, 101 i 113 Presude o kazni.

³⁹ Žalbeni podnesak, par. 18, 19, 21.

pogrešno zaključilo da je "Činjenična osnova puka potkrepa potvrdnom izjašnjavanju o krivici"⁴⁰ pošto Činjenična osnova čini temelj Presude o kazni.⁴¹

13. Tužilaštvo odgovara da "u pravilu *62bis* nema ničega što bi potkrepilo zaključak da strane u postupku mogu sporazumom da ograniče Pretresno vijeće da razmatra samo pismenu 'činjeničnu osnovu' kako bi ispunilo svoje obaveze na osnovu pravila *62bis(iv)*".⁴² Da je to bio slučaj i da je Pretresno vijeće moglo da se osloni jedino na pismenu Činjeničnu osnovu, Pretresno vijeće, po mišljenju tužilaštva, ne bi moglo da prihvati potvrdno izjašnjavanje o krivici.⁴³ Pored toga, tužilaštvo navodi da, u ispunjavanju svojih obaveza na osnovu pravila *62bis* Pravilnika, Pretresno vijeće može razmotriti druge "nezavisne indicije" kako bi utvrdilo da li postoji dovoljna činjenična osnova ili druge modalitete kako bi pokazalo "da ne postoji nikakvo bitno neslaganje između strana u pogledu predmetnih činjenica".⁴⁴ Tužilaštvo nadalje tvrdi da je na pretresu o odmjerenju kazne žalilac potvrdio da je jedini cilj Činjenične osnove da potkrepi potvrdno izjašnjavanje o krivici, što je tvrdnja koju on sad poriče.⁴⁵ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće prilikom utvrđivanja kazne žalioocu imalo pravo da koristi dokaze izvan Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici jer, na osnovu pravila 100 Pravilnika, strane u postupku mogu podnijeti Pretresnom vijeću "sve relevantne informacije" koje mu mogu pomoći pri utvrđivanju kazne.⁴⁶

14. Žalilac odgovara da je, budući da je proglašen krivim tokom pretresa o izjašnjavanju o krivici 30. septembra 2003. godine, "Pretresno vijeće već tom prilikom steklo uvjerenje da 'postoji dovoljna činjenična osnova za postojanje krivičnog djela i [njegovu] učešće u njemu'".⁴⁷ Štaviše, žalilac tvrdi da "na osnovu pravila *62bis(iv)*, u slučaju da ne postoji 'nikakvo bitno neslaganje između strana u pogledu predmetnih činjenica' ne postoji nikakva dodatna obaveza da se 'predmetne činjenice' potkrepe drugim sredstvima."⁴⁸ Tokom pretresa po žalbi, žalilac je tvrdio da "mora postojati objektivni identitet između presude i optužbe, kako u pogledu činjeničnog opisa krivičnog djela, tako i u pogledu pravne kvalifikacije djela koje se stavlja na teret optuženom".⁴⁹

15. Kada je riječ o tvrdnji žaliooca da je Pretresno vijeće pogriješilo zato što je izašlo iz okvira Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, Žalbena vijeće podsjeća da se žalilac izjasnio krivim

⁴⁰ *Ibid.*, par. 33, gdje se citira Presuda o kazni, par. 47.

⁴¹ *Ibid.*

⁴² Podnesak respondenta, par. 4.6; AT. 23.

⁴³ Podnesak respondenta, par. 4.8 *ad finem*.

⁴⁴ *Ibid.*, par. 4.8 (fusnote izostavljene).

⁴⁵ *Ibid.*, par. 4.7, gdje se govori o žaliočevom svjedočenju, T. 135.

⁴⁶ *Ibid.*, par 4.9. *Vidi* takođe AT. 23-24.

⁴⁷ Replika na podnesak respondenta, par. 22.

⁴⁸ *Ibid.*, par. 18.

⁴⁹ AT. 15.

30. septembra 2003. godine tokom pretresa o izjašnjavanju o krivici. Međutim, Pretresno vijeće je utvrdilo nekoliko nepodudarnosti između Druge izmijenjene optužnice i dogovorene Činjenične osnove i pozvalo strane u postupku da podnesu dodatna razjašnjenja. Pretresno vijeće je žalioća proglasilo krivim tek 28. januara 2004. godine na pretresu o odmjeravanju kazne, nakon što je imalo priliku da razmotri druge dokaze uvrštene u spis 16. januara 2004. godine i nakon što je 27. januara 2004. godine saslušalo žaliočevo svjedočenje. Nakon pretresa o odmjeravanju kazne, Pretresno vijeće je ustanovilo da postoje dodatne veoma bitne nepodudarnosti i naložilo da se pretres o odmjeravanju kazne nastavi 5. marta 2004. godine kako bi bilo sigurno da potvrdno izjašnjavanje o krivici i dalje ispunjava odredbe pravila 62bis Pravilnika. Tokom nastavka pretresa o odmjeravanju kazne, Pretresno vijeće je uvrstilo u spis transkripte svjedočenja žalioća u drugim predmetima i ustanovilo da su strane u postupku riješile sve preostale bitne nepodudarnosti tako da se moglo uvjeriti da postoji dovoljna činjenična osnova za potvrdno izjašnjavanje o krivici na osnovu pravila 62bis Pravilnika.⁵⁰

16. Žalbno vijeće prvo zaključuje da je na osnovu dosadašnjeg toka postupka jasno da, suprotno tvrdnji žalioća, Pretresno vijeće 30. septembra 2003. godine nije ustanovilo da dovoljna činjenična osnova za njegovo potvrdno izjašnjavanje o krivici postoji samo na osnovu Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici. Pretresno vijeće je žalioća proglasilo krivim 28. januara 2004. godine tek nakon što je saslušalo njegovo svjedočenje i razmotrilo dodatne dokaze. Drugo, mada je žalilac u pravu kada tvrdi da nije bilo bitnog neslaganja između njega i tužilaštva u odnosu na predmetne činjenice koje su navedene u Činjeničnoj osnovi, samo Pretresno vijeće ustanovilo je postojanje veoma bitnih nepodudarnosti. Pravilo 62bis(iv) Pravilnika predviđa da se Pretresno vijeće može uvjeriti da postoji dovoljna činjenična osnova za potvrdno izjašnjavanje o krivici na osnovu toga što "ne postoji nikakvo bitno neslaganje između strana u pogledu predmetnih činjenica", to jest, dogovorene Činjenične osnove u ovom predmetu, *ili* na osnovu "nezavisnih indicija". Budući da je Pretresno vijeće ustanovilo nepodudarnosti sa Činjeničnom osnovom, na osnovu jasnih odredbi pravila 62bis(iv) Pravilnika bilo je primjereno, čak nužno, da Pretresno vijeće, izvan okvira Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, razmotri druge dokaze kao "nezavisne indicije" kako bi se uvjerilo da postoji dovoljna činjenična osnova za potvrdno izjašnjavanje o krivici.

17. Što se tiče žaliočeve tvrdnje da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je Činjenična osnova "puka potkrepa" potvrdnom izjašnjavanju o krivici, Žalbno vijeće smatra da je tu tvrdnju žalilac izvukao iz konteksta. Ta konstatacija iznijeta je nakon što je Pretresno vijeće

⁵⁰ *Vidi supra*, par. 3.

razmatralo nepodudarnosti između Činjenične osnove i Druge izmijenjene optužnice i kojoj od njih treba dati prednost kada se radi o potvrdnom izjašnjanju o krivici:

Pored toga, kao što je objašnjeno na pretresu o kazni, u slučaju bilo kakvih nepodudarnosti između Optužnice i Činjeničnih osnova, mjerodavnim navodima smatraće se oni iz Optužnice, jer ona čini temelj tekućeg predmeta. S tim u skladu, Činjenične osnove treba uzeti samo kao puku potkrepu potvrdnom izjašnjenju o krivici.⁵¹

Pretresno vijeće je jasno stavilo do znanja da dogovorenu Činjeničnu osnovu treba tretirati kao puku potkrepu potvrdnom izjašnjanju o krivici *posebno u slučaju kad se ona ne podudara s Optužnicom*, tako da će se Optužnica smatrati mjerodavnom. Žalbeno vijeće smatra da je ovaj pristup bio ispravan. Štaviše, Žalbeno vijeće primjećuje da je i žalilac to potvrdio u Replici na podnesak respondenta kada je konstatovao:

[o]ptužnica je mjerodavna u predmetima u kojima postoji sporazum o izjašnjanju o krivici jer je optužnica dokument na osnovu kojeg se optuženi izjašnjava krivim. Međutim, činjenična osnova zaista iznosi predmetne činjenice i dovoljnu činjeničnu osnovu za krivično djelo, te u tom smislu potkrepljuje optužnicu kako bi se postigao krajnji cilj i utvrdilo da "ne postoji nikakvo bitno neslaganje između strana u pogledu činjenica."⁵²

18. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno vijeće je zaključilo da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je izašlo iz okvira Paketa Sporazuma o izjašnjanju o krivici kako bi utvrdilo dovoljnu činjeničnu osnovu za potvrdno izjašnjanje o krivici ili kada je konstatovalo da je Činjenična osnova puka potkrepa potvrdnom izjašnjanju o krivici u odnosu na Drugu izmijenjenu optužnicu.

19. Kao što je na to ukazalo tužilaštvo, tokom nastavka pretresa o odmjeravanju kazne, Pretresno vijeće je konstatovalo da će "djelimično koristiti [dokaze koje podnesu strane u postupku] kako bi odmjerilo kaznu."⁵³ Žalbeno veće je slaže s tužilaštvom da je žalilac tokom pretresa o odmjeravanju kazne i nastavka pretresa o odmjeravanju kazne bio svjestan činjenice da može da uloži prigovor na to što Pretresno vijeće uzima u obzir dokaze za koje on smatra da izlaze iz okvira Paketa Sporazuma o izjašnjanju o krivici, ali da on to nije učinio i time odrekao prava da to učini tokom žalbenog postupka.⁵⁴ Žalbeno vijeće se takođe slaže s tužilaštvom da Pretresno vijeće nije pogriješilo zato što je žalioocu utvrdilo kaznu uzimajući u obzir sve relevantne informacije koje su

⁵¹ Presuda o kazni, par. 47 (fusnota izostavljena).

⁵² Replika na podnesak respondenta, par. 20. *Vidi takođe* napomene branioca na pretresu po žalbi: "U žalbi smo već ukazali na to da je Pretresno vijeće pogriješilo zato što je u pogledu nekih činjenica i stepena odgovornosti optuženog izašlo iz okvira Sporazuma o izjašnjanju o krivici, odnosno Paketa Sporazuma o izjašnjanju o krivici koji čine Druga izmijenjena optužnica, Sporazum o izjašnjanju o krivici i Činjenična osnova, koji podržavaju prethodna dva akta." AT. 14.

⁵³ AT. 24-25; tužilaštvo se pozivalo na nastavak pretresa o odmjeravanju kazne, T. 250, sudija Schomburg: "Pored toga, takođe zasnovano na novim dokazima, te činjenice moraju biti razmotrene. Činjenice u osnovi optužbi moraju se razmotriti ne samo u svjetlu odredbi pravila 62bis već takođe mogu biti relevantne kao faktori za utvrđivanje odgovarajuće kazne." *Vidi takođe* Podnesak respondenta, par. 4.11.

⁵⁴ AT. 24. *Vidi* Presudu po žalbi na kaznu u predmetu *Dragan Nikolić*, par. 107.

mu bile dostupne, pa i dokaze koje je podnio sâm žalilac. Shodno tome, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbija.

B. Navodne pravne i činjenične greške

20. Žalbeno vijeće će sada usredsrediti pažnju na konkretne pravne i činjenične greške koje žalilac navodi u okviru svoje prve osnove za žalbu. U Žalbenom podnesku prenijeti su i upoređeni kompletni pasusi Presude o kazni i žaliočevog svjedočenja u pokušaju da se pokaže da je Pretresno vijeće pogriješilo prilikom donošenja izvjesnih činjeničnih zaključaka.⁵⁵ Tužilaštvo tvrdi da se žalilac da bi potkrepio navodne greške usredsređuje samo na dokaze navedene u Presudi o kazni i da se oslanja na to što je Pretresno vijeće navodno "pogrešno protumačilo" njegovo svjedočenje.⁵⁶ Tužilaštvo nadalje dodaje da je jasno da je Pretresno vijeće tačno protumačilo žaliočevo svjedočenje ukoliko se ono gleda u svjetlu njegovih drugih izjava koje su bile dostupne Pretresnom vijeću,⁵⁷ kao i u svjetlu same Činjenične osnove.⁵⁸ Replicirajući, žalilac tvrdi da su dokazi navedeni u Presudi o kazni oni na koje se Pretresno vijeće oslanjalo prilikom odmjeravanja kazne i kojima obrazlaže svoje rezonovanje, te se žalba stoga mora usredsrediti na njih.⁵⁹

21. Žalbeno vijeće podsjeća da, opšte rečeno, pretresno vijeće nije obavezno da se u presudi pozove na svaki pojedinačni dokaz koji je uvršten u spis, kao ni na svaku tvrdnju koja je iznijeta tokom suđenja.⁶⁰ Ukoliko navedeni dokazi neposredno ne potkrepljuju činjenice na kojima je zasnovan osporavani zaključak Pretresnog vijeća, pitanje da li je Pretresno vijeće pogriješilo mora se utvrđivati od slučaja do slučaja i u svjetlu svih dokaza koje je imalo pred sobom. Žalbeno vijeće će sada razmotriti svaku navodnu grešku, kao i to da li je Pretresno vijeće prilikom donošenja svojih zaključaka izašlo iz okvira Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, Činjenične osnove, Druge izmijenjene optužnice, te drugih dokaza koji su mu bili predloženi.

⁵⁵ *Vidi* Žalbeni podnesak, par. 22-71.

⁵⁶ Podnesak respondenta, par. 4.12.

⁵⁷ Uključujući 17 razgovora koje je žalilac obavio s Tužilaštvom (koje je Pretresno vijeće uvrstilo u spis, *vidi* Presudu o kazni, par. 33, fusnota 67) i svjedočenja žalioaca u četiri druga predmeta (koja je Pretresno vijeće uvrstilo u spis, *vidi* Presudu o kazni, par. 30, fusnota 57 i fusnota 62).

⁵⁸ Podnesak respondenta, par. 4.12-4.13.

⁵⁹ Replika na podnesak respondenta, par. 25.

⁶⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 481, 498; Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 39, 458; Presuda po žalbi u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 382; Presuda po žalbi u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 23, 677.

1. Navodna činjenična greška u vezi s dolaskom dobrovoljaca i njihovom ulogom u primjeni sile

22. Žalilac tvrdi da je zaključak Pretresnog vijeća da je on "*pristao na dolazak 'dobrovoljaca', kao i na njihovu ulogu u primjeni sile*"⁶¹, pogrešan.⁶² Da bi potkrepio svoj navod, on prenosi relevantni dio svog svjedočenja, na kojem tvrdi da se zasniva osporavani zaključak:

SUDIJA SCHOMBURG: Koju ste Vi ulogu igrali na tom sastanku u svojstvu u kojem ste bili tamo? Da li ste bili na ravnoj nozi sa Vašim kolegom, gospodinom Zekićem, ili je tamo bila neka druga osoba koja je vodila cijeli taj proces preuzimanja vlasti? Ko je... na kome leži krajnja odgovornost? Moram Vas podsjetiti, Vi ste se već izjasnili krivim po toj tački Optužnice, međutim, moramo razjasniti. Kakav je bio vaš odnos sa dobrovoljcima? Vi ste prihvatili dolazak dobrovoljaca i njihovu ulogu u primjeni sile o kojoj ste nam govorili prije nekoliko trenutaka. Da li je to tačno?

ODGOVOR: Da, časni Sude, ja sam bio na tom sastanku, pozvan sam na taj sastanak. Veoma kratko sam se zadržao iz razloga što su me pozvali muslimanski predstavnici da dođem u stanicu javne bezbjednosti i da razgovaram sa mnom. Naveo sam tačno što su me pitali ti predstavnici bosanskih Muslimana. Tražili su od mene garancije da im ništa neće uraditi ti dobrovoljci. Ja sam rekao da ih nikada nisam vidio i da ih ne poznajem i da nisam u stanju dati te garancije muslimanskim predstavnicima. Zamolili su me da odu iz Bratunca i koliko ja mogu da im pomognem da bezbjedno odu.⁶³

23. Žalilac tvrdi da objašnjenje koje je dao nakon što je potvrdno odgovorio na pitanje predsjedavajućeg sudije ne opravdava zaključak do kojeg je došlo Pretresno vijeće. On tvrdi da se pitanje sastojalo "od brojnih potpitanja koja su istovremeno postavljena", tako da se njegov potvrdni odgovor "mora razmatrati u kontekstu ukupne rasprave između [njega] i sudije".⁶⁴

24. Tužilaštvo tvrdi da je žalilac, neposredno prije nego što je iznio svoj odgovor ("Da, časni Sude"⁶⁵), izjavio da je saznao da su dobrovoljci koristili silu kako bi ostvarili svoje ciljeve.⁶⁶ Tužilaštvo nadalje dodaje da su kažnjive radnje "dobrovoljaca" bile poznate rukovodstvu bosanskih Srba u Bratuncu, uključujući i žalioca, a da je on i pored toga koordinirao napad na Glogovu, u kojem je znao da će učestvovati "dobrovoljci" i da je moguće predvidjeti da će doći do pogubljenja.⁶⁷

25. Žalbeno vijeće je mišljenja da kratki dio transkripta koji je naveo žalilac nije jedini dokaz koji je potkrepio zaključak Pretresnog vijeća u vezi sa učešćem žalioca u primjeni sile. Čak i ako bi

⁶¹ Presuda o kazni, par. 71 koji se poziva na svjedočenje žalioca, T. 141 (podvukao žalilac, par. 22 Žalbenog podneska).

⁶² Žalbeni podnesak, par 22-23.

⁶³ *Ibid.*, par. 22, gdje se poziva na svjedočenje žalioca, T. 141–142.

⁶⁴ *Ibid.*, par. 23.

⁶⁵ Svjedočenje žalioca, T. 141.

⁶⁶ Podnesak respondenta, par. 4.14-4.15.

⁶⁷ *Ibid.*, par. 4.16.

se, posmatran izdvojeno, taj dio žaliočevog svjedočenja mogao smatrati dvosmislenim, u punom kontekstu pretresa o odmjeravanju kazne jasno je da je žalilac nedvosmisleno prihvatio odgovornost za angažovanje dobrovoljaca u primjeni sile. U Paragrafu 13 Činjenične osnove Druge izmijenjene optužnice – na osnovu koje je žalilac u potpunosti priznao krivicu – kaže se da se "Miroslav Deronjić [...] nedvosmisleno opredijelio za [...] primjenu sile u cilju uklanjanja nesrba sa teritorija koje su bile proglašene srpskim". Tokom pretresa o odmjeravanju kazne, sudija Schomburg ispitivao je žalioca o tome kako on u okviru tog paragrafa shvata termin "primjena sile". U relevantnom dijelu njihova rasprava tekla je kako slijedi:

ODGOVOR: Ovo što se tiče paragrafa 13, kaže se "i kasnije za primjenu sile" ja to razumijem kao ono što je sadržano u Činjeničnim osnovama, odnosno u mom intervjuu, da sam 5. maja nedvosmisleno se upoznao s time da su i primjena sile metod za ostvarivanje toga cilja i u skladu sa tim sam i postupio u vezi sa događajima u Glogovi.

SUDIJA SCHOMBURG: Kakvi su to bili metodi primjene sile? Možete li nam nešto više reći o tome, jer postoji cijeli raspon unutar kojeg se može primjenjivati sila, možete se koristiti oružjem ili bilo čime drugim? Ne želim anticipirati Vaš odgovor. Možete li nam, molim Vas, reći nešto više o tome šta termin "primjena sile" uključuje?

ODGOVOR: Termin "primjena sile" uključuje *nasilno premještanje stanovništva* sa tih teritorija. *I uključuje ponašanje dobrovoljačkih jedinica* koje su već bile stigle na taj teren, i ponašanje Jugoslovenske narodne armije u tim događajima, i ponašanje kriznih štabova i pojedinaca sa srpske strane u tom periodu. U tom kontekstu se po mome mišljenju koristi termin "upotrebe sile".

SUDIJA SCHOMBURG: Dakle, to uključuje i ponašanje dobrovoljačkih jedinica koje su već bile stigle na to područje, kao i JNA? Je li tačno?

ODGOVOR: Tačno, časni Sude.

SUDIJA SCHOMBURG: Uključuje li to lišavanje ljudi života?

ODGOVOR: Da, tačni /sic!/ Sude. U tom periodu se dešavaju i ubistva pripadnika muslimanske nacije.⁶⁸

Tokom daljnijeg ispitivanja navedene su dodatne pojedinosti o tome kako je žalilac postao svjestan angažovanja paravojnih "dobrovoljačkih" grupa i kako je pristao na takvo angažovanje.⁶⁹

26. Dio žaliočevog svjedočenja koji je naveden u paragrafu 22 gore mora se uzeti u kontekstu ove produžene diskusije u vezi s odnosom žalioca prema "dobrovoljcima".⁷⁰ U svjetlu njegovih prethodnih izjava, odgovor podnosioca žalbe: "Da, časni sude" Pretresno vijeće logično je protumačilo kao odgovor na posljednje pitanje koje mu je postavio predsjedavajući sudija, to jest,

⁶⁸ Svjedočenje žalioca, T. 136-137 (naglasak dodat).

⁶⁹ *Ibid.*, T. 138-140.

⁷⁰ *Vidi* Svjedočenje žalioca, T.141, red 16-21.

kao potvrdu toga da je žalilac "pristao na dolazak dobrovoljaca i njihovo angažovanje u primjeni sile".⁷¹ Ukupno uzevši, žaliočevo svjedočenje nesumnjivo potkrepljuje zaključke Pretresnog vijeća.

27. U svjetlu prethodno iznijetog, Žalbeno vijeće zaključuje da žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on pristao na dolazak dobrovoljaca i njihovo angažovanje u primjeni sile. Stoga, Žalbeno vijeće odbija ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu.

2. Navodna činjenična greška u vezi s žaliočevim učešćem u razoružavanju sela Glogova

28. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo činjeničnu grešku kada je donijelo sljedeći zaključak u paragrafu 78 Presude o kazni:⁷²

Optuženi se pridružio tom zadatku razoružavanja stanovništva Glogove ne samo time što je pristao na njega, nego i time što je *u njemu učestvovao*.⁷³

Do ovog zaključka došlo se nakon svjedočenja žalioca koji je, nakon što je odgovorio da nije naredio razoružanje Glogove, objasnio da ga je naredio g. Reljić iz JNA.⁷⁴ Dijelovi žaliočevog svjedočenja koji se pominju u pomenutom paragrafu i na koje se žalilac oslanja kako bi potkrepio svoju tvrdnju, glase:

A prije toga mi smo imali po njegovoj [g. Reljića] naredbi razoružavanje sela Počauš i ja sam učestvovao u tom razoružavanju u svojstvu vojnika kako sam mobilisan od teritorijalne odbrane. Na jednom od sastanaka Kriznog štaba u tom periodu gospodin Reljić, kapetan te jedinice, donio je u Krizni štab odluku o razoružavanju Muslimana i tražio da se mi afirmativno...da je potvrdimo i mi smo to uradili.⁷⁵

[...]

SUDIJA SCHOMBURG: Drugim riječima, Vi ste se pridružili tom zadatku razoružanja stanovništva Glogove. Ne samo da ste Vi na to pristali, već ste to i podržali u svome svojstvu, odnosno u svojstvu onih funkcija koje ste u to vrijeme imali u Glogovi. Da li je to tačna procjena?

ODGOVOR: Časni Sude, ja mislim da je odluka o odobrenju te akcije donijeta naknadno kad se završilo razoružavanje sela Glogova. Ako mislite na moj lični stav u tom trenutku, ja sam bio prisutan kada su te akcije izvođene, lično sam u njoj /sic!/ učestvovao i nisam se protivio tim akcijama.⁷⁶

29. Žalilac tvrdi da se njegov odgovor u ovom dijelu njegovog svjedočenja očigledno odnosi samo na operaciju razoružavanja koja je provedena u opštini Bratunac u cjelini, a ne isključivo u

⁷¹ *Ibid.*, red 21-24.

⁷² Žalbeni podnesak, par. 25.

⁷³ Presuda o kazni, par. 78, gdje se poziva na svjedočenje žalioca, T. 143, 158. Naglasak dodao žalilac, *vidi* Žalbeni podnesak, par. 25.

⁷⁴ Svjedočenje žalioca, T. 142.

⁷⁵ *Ibid.*, T. 143.

selu Glogovi i da "nema nikakvih dokaza" da je on učestvovao u razoružavanju Glogove. Prema tome, nijedan razuman presuditelj o činjenicama nije mogao da dođe to takvog zaključka.⁷⁷ Tužilaštvo potvrđuje da Činjenična osnova potkrepljuje žaliočev argument da su razoružavanje Glogove "fizički proveli drugi", ali tvrdi da je operacija razoružavanja Glogove provedena pod kontrolom žalioca i s njegovim znanjem.⁷⁸

30. Žalbeno vijeće konstatuje da paragraf 78 Presude o kazni u cjelini glasi:

Kao predsjednik bratunačkog Kriznog štaba, Miroslav Deronjić je bio svjestan plana da se stanovništvo Glogove razoruža i pristao je na njega. Kao što je razjašnjeno na pretresu o kazni, optuženi nije naredio da se razoruža selo Glogova krajem aprila i početkom maja 1992. Odluku o razoružavanju Muslimana u selima u opštini Bratunac, kao takvu, donio je Reljić nakon što je JNA došla u Bratunac. Tokom tog perioda, Reljić je tu odluku iznio na jednom od sastanaka Kriznog štaba i tražio od njegovih članova da potvrde tu njegovu inicijativu. Miroslav Deronjić, kao predsjednik Kriznog štaba, kao i Krizni štab, prihvatili su to i potvrdili odluku. Međutim, Krizni štab je odluku da odobri tu operaciju donio tek kasnije, kad je razoružavanje sela Glogova već bilo završeno. Optuženi je u tom smislu "dao ovlaštenje" za razoružavanje. Optuženi se pridružio tom zadatku razoružavanja stanovništva Glogove ne samo time što je pristao na njega, nego i time što je u njemu učestvovao.⁷⁹

31. U gorenavedenom paragrafu, Pretresno vijeće dalo je detaljan pregled (1) konteksta u kome je donijeta odluka o razoružavanju sela u opštini Bratunac, uključujući Glogovu, koju je provela JNA prema dogovorenom planu s kojim je žalilac bio upoznat i (2) žaliočevog angažovanja na ostvarenju ovog plana tako što je prihvatio i odobrio razoružavanje kao predsjednik Kriznog štaba Bratunca. Prikaz događaja koji daje Pretresno vijeće temelji se na žaliočevom svjedočenju, kao i na Drugoj izmijenjenoj optužnici na osnovu koje se žalilac izjasnio krivim.⁸⁰ Pretresno vijeće proglasilo je žalioca krivim u vezi s optužbom za progone na osnovu navoda sadržanih u Drugoj izmijenjenoj optužnici.⁸¹ Tvrdi se da je žalilac učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu kao saizvršilac, *inter alia*, kako slijedi:

(a) U periodu od kraja aprila do početka maja 1992. godine **Miroslav DERONJIĆ** je, vršeći kao predsjednik Kriznog štaba Bratunca *de facto* i *de jure* kontrolu nad TO-om i *de facto* kontrolu nad bratunačkim policijskim snagama, ovlastio TO i bratunačke policijske snage da razoružaju bosansko muslimansko stanovništvo u selu Glogova. U tom periodu, bratunačke policijske snage i TO, djelujući u dogovoru s pripadnicima JNA, u najmanje tri navrata su obišle Glogovu oduzimajući oružje bosanskom muslimanskom stanovništvu.⁸²

⁷⁶ *Ibid.*, T. 158.

⁷⁷ Žalbeni podnesak, par. 26.

⁷⁸ Podnesak respondenta, par. 4.18, gdje se poziva na Činjeničnu osnovu, par. 18 i 19 i Drugu izmijenjenu optužnicu, par. 8 (b), (c) i (d).

⁷⁹ Presuda o kazni, par. 78 (fusnote izostavljene).

⁸⁰ *Ibid.*, *vidi* fusnote 166-173.

⁸¹ Pretres o odmjeravanju kazne, od T. 177 redovi 23-25 do T. 178 redovi 1-3.

⁸² Druga izmijenjena optužnica, par. 8, *vidi* takođe Činjeničnu osnovu, par. 18.

32. Da bi potkrepio tvrdnju da "nema nikakvih dokaza da je [on] u stvari učestvovao u razoružavanju Glogove",⁸³ žalilac se usredsređuje na stranice 143 i 158 transkripta svjedočenja žalioaca koje je Pretresno vijeće citiralo u fusnoti 173 Presude o kazni da bi potkrepilo ovaj zaključak. Žalbeno vijeće uvažava činjenicu da stranica 143 transkripta žaliočevog svjedočenja stvarno ne ukazuje na to da li je žalilac učestvovao, fizički ili na drugi način, u razoružavanju sela Glogova. Međutim, Žalbeno vijeće primjećuje da je žalilac na stranici 158 transkripta žaliočevog svjedočenja, na pitanje da li je on ne samo prihvatio razoružavanje Glogove, već ga i podržao u funkciji predsjednika Kriznog štaba Bratunca, odgovorio: "[...] ja sam bio prisutan kada su te akcije izvođene, lično sam u njoj /sic!/ učestvovao i nisam se protivio tim akcijama."⁸⁴

33. U svjetlu gorenavedenog, Žalbeno vijeće zaključuje da žalilac nije dokazao da je Pretresno vijeće načinilo grešku. Žalbeno vijeće smatra da je Pretresno vijeće opravdano zaključilo da se žalilac "pridružio tom zadatku razoružavanja stanovništva Glogove ne samo time što je pristao na njega, nego i time što je u njemu učestvovao"⁸⁵ i ovaj zaključak je u skladu s Drugom izmijenjenom optužnicom, Činjeničnom osnovom i žaliočevim svjedočenjem.

34. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbija.

3. Navodna činjenična greška u vezi s tim da li je udruženi zločinački poduhvat u kojem je učestvovao žalilac bio mjesecima dobro organizovan

35. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on učestvovao "u udruženom zločinačkom poduhvatu, koji je više mjeseci bio dobro organizovan".⁸⁶ Međutim, Žalbeno vijeće konstatuje da žalilac nije pokazao da je on oštećen ovom usputnom napomenom Pretresnog vijeća i stoga smatra da nema potrebe da razmatra argumente strana u vezi s tim koliko dugo je u stvari udruženi zločinački poduhvat bio organizovan. Žaliocu je kazna izrečena samo za zločine za koje je optužen i za koje se izjasnio krivim i on ne tvrdi da je njegova kazna povećana zbog napomene Pretresnog vijeća u vezi s trajanjem udruženog zločinačkog poduhvata. Žalbeno vijeće konstatuje da je formulacija "više mjeseci dobro organizovan" poslužila isključivo da opiše udruženi zločinački poduhvat i pruži dodatne informacije u vezi s kontekstom osuđujuće presude izrečene žalioцу. Ona nije proširila vremenski okvir kažnjivog ponašanja za koje je žalilac proglašen individualno odgovornim. Stoga, Žalbeno vijeće konstatuje da žalilac nije naveo

⁸³ Žalbeni podnesak, par. 26.

⁸⁴ Svjedočenje žalioaca, T. 158.

⁸⁵ Presuda o kazni, par. 78.

⁸⁶ Žalbeni podnesak, par. 27 (naglasio žalilac), gdje se citira Presuda o kazni, par. 25.

činjeničnu grešku koja je dovela do neostvarenja pravde i odbacuje ovaj dio njegove prve osnove za žalbu.

4. Navodna činjenična greška u vezi s tim da li je krivično djelo progona bilo "dugo planirano"

36. Pored toga, žalilac navodi da je Pretresno vijeće napravilo činjeničnu grešku kada je zaključilo da je "[k]ulminacija njegovog kažnjivog ponašanja bila [...] izvršenje *dugo planiranog* krivičnog djela progona 9. maja 1992. u Glogovi",⁸⁷ i tvrdi da su zaključci u paragrafima 125 i 271 Presude o kazni protivrječni.⁸⁸

37. Žalbeno vijeće smatra da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je ustanovilo da je krivično djelo progona za koji je žalioocu izrečena osuđujuća presuda bilo *dugo planirano*. Kao što je navedeno u Drugoj izmijenjenoj optužnici, žalilac je učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu, čiji je cilj bio trajno uklanjanje, silom ili drugim sredstvima, stanovnika, bosanskih Muslimana, iz sela Glogova u opštini Bratunac. Udruženi zločinački poduhvat postojao je tokom određenog vremena koje uključuje period od aprila 1992 do 9. maja 1992.⁸⁹ Međutim, sveobuhvatniji plan za uklanjanje muslimanskih seljana iz opštine Bratunac uopšte, područja koje uključuje Glogovu, postojao je već početkom decembra 1991. godine, na šta su jasno ukazali Činjenična osnova i svjedočenje žaliooca pred Pretresnim vijećem.⁹⁰

38. Štaviše, kao što je prethodno razmotreno,⁹¹ Pretresno vijeće je očigledno uvidjelo da je vremenski raspon žaliočeve krivične odgovornosti za značajno učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu ograničen na optužbe za zločine počinjene isključivo 9. maja 1992. godine, kao što je navedeno u Drugoj izmijenjenoj optužnici po kojoj se žalilac izjasnio krivim. Žalilac nije pokazao da je to što je njegovo krivično djelo okvalifikovano kao "*dugo planirano*" uticalo na njegovu kaznu ili da je na bilo koji način bitno uticalo na presudu, utoliko što, čak i da je ta kvalifikacija bila pogrešna, to ne bi predstavljalo neostvarenje pravde.

39. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbija.

⁸⁷ *Ibid.*, par. 69, gdje se citira Presuda o kazni, par. 271 (naglasio žalilac).

⁸⁸ Žalbeni podnesak, par. 28.

⁸⁹ Druga izmijenjena optužnica, par 3, 5.

⁹⁰ *Vidi* Činjeničnu osnovu, par. 8-11; Presudu o kazni, par. 57-63.

⁹¹ *Vidi supra* par. 35.

5. Navodne pravne greške u vezi sa žaliočevom *mens rea*

40. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće načinilo pravnu i činjeničnu grešku⁹² u paragrafima 98 i 186 Presude o kazni kada je utvrdilo da je njegova *mens rea* bila "na višem nivou nego što su to dogovorile strane u postupku"⁹³ u odnosu na ubistva civila do kojih je došlo uslijed napada na Glogovu a na osnovu naredbe žalioca,⁹⁴ čime je "nesumnjivo izašlo iz okvira sadržaja 'Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici' kao osnove za Presudu o kazni".⁹⁵ On tvrdi da je ova greška "znatno uticala" na odluku Pretresnog vijeća u vezi s njegovom kaznom.⁹⁶

41. Tužilaštvo se slaže s žaliocem da je Pretresno vijeće donijelo zaključke "koji bi ispunili viši standard *mens rea* nego što je potrebno [za treći vid udruženog zločinačkog poduhvata] na osnovu prakse [Međunarodnog] Suda".⁹⁷ Međutim, ono tvrdi da je taj nalaz zasnovan na opravdanom zaključku Pretresnog veća⁹⁸ i da "u svakom slučaju, žalilac nije pokazao da je zaključak o višem stepenu *mens rea* uticao na Pretresno vijeće kada je riječ o izrečenoj kazni."⁹⁹

42. Žalbeno vijeće podsjeća da je žalilac priznao krivicu za zločin progona na osnovu člana 5(h) Statuta i da je proglašen individualno krivično odgovornim na osnovu člana 7(1) Statuta ne zbog toga što je *naredio* zločine zabranjene članovima 2-5 Statuta, već zbog toga što je kao saizvršilac učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu. Naime, strane u postupku su se saglasile da iz Druge izmijenjene optužnice izostave optužbu da je on naredio krivične radnje u osnovi djela progona.¹⁰⁰ Dogovoreno je da se ovo izostavljanje odnosi na upotrebu riječi "naredio" isključivo u njenom strogo pravnom smislu, a ne u opisnom dijelu Druge izmijenjene optužnice i Činjenične osnove.¹⁰¹ Stoga, u odnosu na napad na Glogovu kao jednu od krivičnih radnji u osnovi djela progona počinjenog kao dio udruženog zločinačkog poduhvata, žalilac je proglašen individualno odgovornim jer je u znatnoj mjeri učestvovao u tom djelu kao saizvršilac naredivši napad koji je doveo do pogubljenja 64 civila, bosanska Muslimana.

⁹² Žalbeni podnesak, par 35, 39.

⁹³ *Ibid.*, par. 36.

⁹⁴ *Ibid.*, par 36-38.

⁹⁵ *Ibid.*, par. 39.

⁹⁶ *Ibid.* *Vidi takođe* AT. 16, gdje je branilac tvrdio da "ovaj iskorak Pretresnog vijeća ide na štetu optuženog jer Vijeće pogrešnim tumačenjem određenih činjenica, te posebno oblika vinosti optuženog, povećava stepen njegov odgovornosti, što se konačno odrazilo na visinu kazne". *Vidi takođe* AT. 39: "Ovo rezultira logičnom i normalnom posljedicom – uvećava težinu djela i odgovornost optuženog, i što se na kraju sigurno manifestuje na visinu kazne."

⁹⁷ Podnesak respondenta, par. 4.38.

⁹⁸ *Ibid.*, par. 4.39.

⁹⁹ *Ibid.*, par. 4.43.

¹⁰⁰ Presuda o kazni, par. 33.

¹⁰¹ *Ibid.*

43. Ova razlika je bitna u smislu utvrđivanja nužne *mens rea* u okviru prakse Žalbenog vijeća kako bi se žalilac mogao smatrati odgovornim za zločine koji su počinjeni kao posljedica njegovih djela. *Mens rea* nužna za odgovornost za zločine počinjene koji su posljedica nečijeg činjenja ili nečinjenja u okviru proširenog vida udruženog zločinačkog poduhvata je dvostruka:

Prvo, optuženi mora posjedovati namjeru da učestvuje i daje doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu. Drugo, da bi se utvrdila odgovornost nekog optuženog za zločine koji nisu dio zajedničkog zločinačkog cilja, ali ipak predstavljaju njegovu prirodnu i predvidivu posljedicu, taj optuženi mora takođe biti svjestan mogućnosti da će neki član grupe počinuti takav zločin i voljno preuzeti rizik da njegovo priključivanje ili daljnje učestvovanje u poduhvatu može doprinijeti počinjenju zločina.¹⁰²

44. U ovom predmetu, Žalbeno vijeće ima u vidu da se žalilac očigledno izjasnio krivim za *mens rea* nužnu za zločine koji su posljedica nečijeg učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu koji spada u kategoriju trećeg vida udruženog zločinačkog poduhvata. U paragrafu četiri Druge izmijenjene optužnice kaže se sljedeće: "Zločini navedeni u paragrafima od 31 do 34 [ubistva u Glogovi], kako su opisani u optužbi za progone, bili su prirodne i predvidive posljedice izvršenja udruženog zločinačkog poduhvata, a Miroslav Deronjić je bio svjestan toga da su ti zločini moguće posljedice izvršenja udruženog zločinačkog poduhvata". Slično tome, u paragrafu 42 Činjenične osnove kaže se sljedeće:

Miroslav Deronjić nije fizički izvršio nijedno od ubistava 65 civila navedenih u Prilogu A. Međutim, u vrijeme kad je naredio da se izvrši napad na Glogovu, s obzirom na svrhu i cilj napada, postojeću političku klimu, te jedinice koje će učestvovati u tom napadu, mogao je da predvidi, a bio je i spreman na taj rizik, da bi mogli da budu ubijeni nedužni muslimanski stanovnici Glogove, budući da je to bila prirodna i predvidiva posljedica.

(a) Paragraf 98 Presude o kazni

45. Žalbeno vijeće će prvo razmotriti navodnu pravnu grešku iz paragrafa 98 Presude o kazni, koji glasi:

Miroslav Deronjić nije fizički izvršio nijedno od ubistava 64 civila navedena u Dijelu XII. Međutim, s obzirom na svrhu i cilj napada, postojeću političku klimu, njegova dotadašnja iskustva iz drugih opština, te jedinice koje su trebale učestvovati u tom napadu, on je, u trenutku kad je naredio da se izvrši napad na Glogovu, mogao da predvidi ta ubistva, računao je s njima i bio je spreman na rizik da će nedužni, nenaoružani muslimanski stanovnici nebranjenog sela Glogova biti ubijeni i tu je mogućnost prihvatio.¹⁰³

46. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće utvrdilo da je njegova *mens rea* drugačija (ili, kako on kaže, "na višem stepenu") od one o kojoj su se strane u postupku saglasile. Kao potporu svojoj tvrdnji, on se poziva na izvore navedene u predmetnom paragrafu Presude o kazni, to jest, na

¹⁰² Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 83 (fusnota izostavljena).

¹⁰³ Presuda o kazni, par. 98 (fusnote izostavljene; naglasak dodat).

svjedočenje žalioaca u kojim priznaje da je prihvatio da bi to [ubistva] "moglo da se desi",¹⁰⁴ i na Činjeničnu osnovu u kojoj se kaže da je on "mogao [...] da predvidi, a bio je i spreman na taj rizik, da bi mogli da budu ubijeni nedužni muslimanski stanovnici Glogove, budući da je to bila prirodna i predvidiva posljedica".¹⁰⁵ On tvrdi da "korištenjem riječi *would*, Pretresno vijeće ukazuje na veoma veliku vjerovatnoću da će do ubistva zaista doći".¹⁰⁶ Konačno, žalilac tvrdi da je osporavani zaključak znatno uticao na odluku Pretresnog vijeća u vezi s odmjerenom kaznom.¹⁰⁷

47. Tužilaštvo odgovara da se "utvrđivanje tog stepena *mens rea* temelji na opravdanom zaključku Pretresnog vijeća zasnovanom na žaliočevom svjedočenju".¹⁰⁸ U tom kontekstu, tužilaštvo se poziva na izjave date tokom žaliočevog svjedočenja i zaključuje da je "razumno pretpostaviti da je on bio svjestan značajne vjerovatnoće da može doći i do ubistava".¹⁰⁹ Tužilaštvo nadalje tvrdi da se žalilac, odgovorivši potvrdno na pitanje da li prihvata da bi to [ubistva] "moglo da se desi",¹¹⁰ saglasio barem sa ovim stepenom *mens rea*.¹¹¹ Tužilaštvo izgleda sugerije da ovaj zaključak nije imao uticaja na kaznu jer paragraf 98 Presude o kazni "nije čak ni dio odjeljka u kom se utvrđuje kazna."¹¹² Žalilac replicira da Pretresno vijeće ustanovljene činjenice nije protumačilo na razuman način.¹¹³

48. Žalbeno vijeće podvlači da ono ne razmatra žalbu protiv osuđujuće presude. Tokom nastavka pretresa o odmjerenju kazne, Pretresno vijeće je tražilo razjašnjenje u vezi sa žaliočevom *mens rea*, posebno u odnosu na ubistva. Strane u postupku su uvjeravale Pretresno vijeće da će žalilac ostati pri svom potvrdnom izjašnjenju o krivici i da ni za jednu stranu nema ničega dvosmislenog u njegovim izjavama.¹¹⁴ U vezi s tim, odbrana je izjavila sljedeće:

Međutim, naš klijent se izjasnio krivim za to što se desilo ubistvo šezdeset pet nedužnih civila. (...) Tragajući za formulom koja će biti adekvatna stanju njegove svijesti, znači njegovom *mens rea*, Vi časni Sude, imate usaglašen stav strana, kako tužilaštva, tako i odbrane. On je formuliran u paragrafu 42 Činjeničnih osnova.¹¹⁵

¹⁰⁴ Svjedočenje žalioaca, T. 156-157; "Sudija Schomburg: ... Kada je riječ o ovih 65 ubijenih, Vi ćete se prisjetiti da smo mi čuli imena tih 65 poginulih. Mogu li isto tako reći i da su ubistva ovih 65 bosanskih Muslimana takođe bila predvidiva posljedica napada i da ste Vi uzeli u obzir i prihvatili mogućnost da bi to moglo da se desi? Odgovor: Da, časni Sude. Ja sam se potvrdno izjasnio o tome i ta formulacija je tačna."

¹⁰⁵ Činjenična osnova, par. 42 (naglasak dodat).

¹⁰⁶ Žalbeni podnesak, par. 36 (naglasio žalilac).

¹⁰⁷ *Ibid.*, par. 39.

¹⁰⁸ Podnesak respondenta, par. 4.39.

¹⁰⁹ *Ibid.*, par. 4.41.

¹¹⁰ Svjedočenje žalioaca, T. 156-157.

¹¹¹ Podnesak respondenta, par. 4.40.

¹¹² *Ibid.*, par. 4.43.

¹¹³ AT. 39.

¹¹⁴ Presuda o kazni, par. 39, gdje se poziva na nastavak pretresa o odmjerenju kazne, T. 316.

¹¹⁵ Nastavak pretresa o odmjerenju kazne, T. 306.

49. Žalbeno vijeće prihvata da riječ "would", onako kako je upotrijebljena u konkretnoj konstataciji, nije prisutna ni u paragrafu 42 Činjenične osnove ni u dijelu žaliočevog svjedočenja koji se navodi u paragrafu 98 Presude o kazni, gdje je žalilac priznao da je prihvatio da bi to [ubistva] "moglo da se desi" i da je bilo predvidljiva posljedica napada. Teško je utvrditi da li riječ "would" koja se koristi u konstataciji koju žalilac osporava predstavlja štamparsku grešku ili pogrešno tumačenje žaliočevog odgovora od strane Pretresnog vijeća tokom diskusije s Pretresnim vijećem. Međutim, Žalbeno vijeće ne nalazi da se predmetna konstatacija svodi na pravni zaključak iza kojeg leži "namjera [...] da se podigne stepen žaliočeve *mens rea*."¹¹⁶ Vid žaliočeve odgovornosti, kao i činjenična osnova koja potkrepljuje elemente zločina progona, onako kako je to navedeno u Drugoj izmijenjenoj optužnici, Sporazumu o izjašnjavanju o krivici i Činjeničnoj osnovi, bili su za Pretresno vijeće dovoljni da žalioca proglasi krivim.¹¹⁷ Prema tome, Pretresno vijeće je već utvrdilo nužnu *mens rea* za zločine koji su proistekli iz učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu, onako kako su se o tome dogovorile strane u postupku u prilog proglašenju žalioca krivim prije nego što je predmetna konstatacija formulisana.

50. U svakom slučaju, Žalbeno vijeće je ustanovilo da predmetna konstatacija nije uzimana u obzir kao otežavajuća okolnost prilikom odmjerenja kazne. Žalbeno vijeće primjećuje da paragraf 98 Presude o kazni nije uključen u odjeljak pod nazivom "Činjenice koje se odnose na individualno ponašanje optuženog",¹¹⁸ već u odjeljak pod nazivom "Činjenice" u odjeljku "Djela progona", pod podnaslovom "Lišavanje života civila bosanskih Muslimana u Glogovoj". Paragraf 98 Presude o kazni izričito se poziva na Odjeljak XII Presude o kazni koji sadrži spisak 64 identifikovana civila ubijena 9. maja 1992. godine. Žalbeno vijeće nadalje primjećuje da Pretresno vijeće prilikom razmatranja "Težine krivičnog djela i otežavajućih okolnosti"¹¹⁹ navodi isti zaključak do kojeg je došlo u paragrafu 98 da žalilac nije fizički izvršio ta ubistva, ali ovog puta samo napominje da je "[m]eđutim, optuženi [...] prihvatio svoju individualnu krivičnu odgovornost za smrt ta 64 ljudska bića",¹²⁰ zanemarujući tako svoju prethodnu konstataciju da je žalilac prihvatio da će doći do ubistava. Stoga, Žalbeno vijeće zaključuje da je jasno da predmetna konstatacija iz paragrafa 98 Presude o kazni nije uticala na odluku Pretresnog vijeća u vezi s žaliočevom kaznom. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbija.

¹¹⁶ Žalbeni podnesak, 38.

¹¹⁷ Pretres o odmjerenju kazne, T. 177-178.

¹¹⁸ Presuda o kazni, Odjeljak IX.

¹¹⁹ *Ibid.*, Odjeljak IX. A.

¹²⁰ *Ibid.*, par. 206.

(b) Paragraf 186 Presude o kazni

51. Žalilac tvrdi da u paragrafu 186 Presude o kazne postoji pravna greška.¹²¹ Paragraf 186 glasi:

Usljed djela progona za koja se optuženi izjasnio krivim ubijena su 64 identifikovana civila, bosanska Muslimana. Pored toga, neutvrđeni broj civila bosanskih Muslimana prisilno je raseljen i lišen imovine. Optuženi je bio svjestan *značajne vjerovatnoće* da će doći do takvih zločina, što je prihvatio kao posljedicu svog kažnjivog ponašanja.¹²²

On tvrdi da je "namjera Pretresnog vijeća da podigne stepen žaliočeve *mens rea* još očiglednija i ekstremnija u paragrafu 186 Presude o kazni" i da je navedeni paragraf "suprotan odredbama Druge izmijenjene optužnice i Činjenične osnove."¹²³

52. Žalbeno vijeće prihvata da je Pretresno vijeće ovom konstatacijom izgleda ustanovilo da je žalilac imao *mens rea* drugačiju od one koju je trebalo ustanoviti u vezi s ubistvima proisteklim iz žaliočevog učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu.¹²⁴ I pored toga, Žalbeno vijeće smatra da je Pretresno vijeće imalo pravo da dođe do zaključka do koga je došlo. Nakon što je žalioču izreklo osuđujuću presudu zbog činjenja zločina progona koji je doveo do ubistva civila, bosanskih Muslimana, bilo je opravdano zaključiti da je žalilac bio svjestan značajne vjerovatnoće da može doći i do ubistava. Žalilac je prihvatio primjenu sile radi uklanjanja nesrba sa teritorije predviđene za Srbe¹²⁵ i "5. maja nedvosmisleno se upoznao sa time da su i primjena sile metodi za ostvarivanje toga cilja i u skladu sa tim [...] i postupio u vezi sa događajima u Glogovi".¹²⁶ Štaviše, on je znao da "termin 'primjena sile' uključuje nasilno premještanje stanovništva",¹²⁷ da to uključuje ubijanje ljudi¹²⁸ i da je do ostvarivanja ciljeva "primjenom sile" već došlo u susjednim opštinama.¹²⁹

53. Pored toga, kako tvrdi tužilaštvo,¹³⁰ Žalbeno vijeće smatra da, u svakom slučaju, žalilac nije uspio da pokaže da je osporavana konstatacija iz paragrafa 186 Presude o kazni uticala na odluku

¹²¹ Žalbeni podnesak, par. 35.

¹²² Presuda o kazni, par. 186 (naglasak unio žalilac u Žalbenom podnesku, par. 38).

¹²³ Žalbeni podnesak, par. 38.

¹²⁴ *Vidi* Drugostepenu presudu u predmetu *Kvočka i drugi*, par. 83 (fusnota izostavljena).

¹²⁵ Činjenična osnova, par. 13.

¹²⁶ Svjedočenje žalioča, T. 136.

¹²⁷ *Ibid.*, T. 137.

¹²⁸ *Ibid.*, T. 137: "SUDIJA SCHOMBURG: Uključuje li to primjenu oružja, korištenje, recimo, tenkova? ODGOVOR: Da, odgovor je potvrđan. SUDIJA SCHOMBURG: Uključuje li to lišavanje ljudi života? ODGOVOR: Da, tačni /sic!/ Sude, u tom periodu se dešavaju i ubistva pripadnika muslimanske nacije."

¹²⁹ *Ibid.*, T. 134, 138.

¹³⁰ Podnesak respondenta, par. 4.43.

Pretnosnog vijeća u vezi s izrečenom kaznom. Ovaj zaključak nije uzet u obzir kao otežavajuća okolnost. U stvari, uzeto je u obzir to što je ubijen veliki broj civila.¹³¹

54. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbija.

6. Navodne činjenične greške u vezi sa žaliočevom krivičnom odgovornošću koje izlaze iz okvira Druge izmijenjene optužnice

55. Žalilac tvrdi da paragrafi 2, 100, 101 i 113 Presude o kazni sadrže činjenične greške¹³² pošto izlaze iz okvira Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici i predstavljaju pokušaj da se on prikaže kao opak čovjek.¹³³ On nadalje tvrdi da paragrafi 100, 101 i paragrafi od 107 do 112 insinuiraju njegovu krivičnu odgovornost za dodatne zločine koji nisu obuhvaćeni Drugom izmijenjenom optužnicom.¹³⁴ On zaključuje da su "ova pitanja očigledno uticala na odluku Pretnosnog vijeća. Istovremeno, ona predstavljaju neostvarenje pravde."¹³⁵ Tužilaštvo se u svom odgovoru ne bavi ovim tvrdnjama.

56. Žalbeno vijeće će sada razmotriti svaki od paragrafa Presude o kazni na koje se žalilac poziva u okviru ove žalbene osnove i za koje tvrdi da sadrže insinuacije Pretnosnog vijeća koje se svode na zaključke u vezi sa njegovom krivičnom odgovornošću za dodatne zločine koji nisu obuhvaćeni Drugom izmijenjenom optužnicom. Osparavani paragrafi se prenose, a formulacije koje navodno sadrže činjenične greške date su u kurzivu.

(a) Paragraf dva Presude o kazni

Optužnica protiv Miroslava Deronjića [...] podignuta je na ovom Međunarodnom sudu 3. jula 2002. *Pretnosno vijeće želi da naglasi da rješava samo po pitanju individualne krivične odgovornosti Miroslava Deronjića za progone počinjene 9. maja 1992., i to samo u selu Glogova u opštini Bratunac u istočnoj Bosni, a na osnovu Druge izmijenjene optužnice od 30. septembra 2003.*¹³⁶

57. I pored činjenice da žalilac konkretno navodi da gornji paragraf sadrži činjeničnu grešku,¹³⁷ nisu iznijeti nikakvi argumenti koji bi potkrepili njegov navod. Shodno tome, Žalbeno vijeće smatra da nije potrebna daljnja rasprava u odnosu na ovaj paragraf.

¹³¹ Presuda o kazni, par. 222(i).

¹³² Žalbeni podnesak, par. 40.

¹³³ *Ibid.*, par. 48.

¹³⁴ *Ibid.*, par. 44.

¹³⁵ *Ibid.*, par. 45.

¹³⁶ Presuda o kazni, par. 2 (naglasak dodat).

¹³⁷ Žalbeni podnesak, par. 40.

(b) Paragrafi od 107 do 112 i paragraf 113 Presude o kazni

58. Mada žalilac u ovom dijelu svoje prve osnove za žalbu konkretno ne tvrdi da paragrafi od 107 do 112 Presude o kazni sadrže činjenične greške, on u jednom drugom dijelu svog podneska tvrdi da su navodi iznijeti u ovim paragrafima "zabluda i greška Pretresnog vijeća" i da insinuiraju krivičnu odgovornost žalioaca za dodatne zločine za koje ga ne tereti Druga izmijenjena optužnica.¹³⁸ Tako, žalilac tvrdi da je suprotni stav Pretresnog vijeća iznijet u paragrafu 113 takođe pogrešan.¹³⁹ Žalbeno vijeće napominje da su paragrafi od 107 do 112 sadržani u odjeljku Presude o kazni pod nazivom "Događaji poslije napada na Glogovu". U njima se govori o događajima od 10. maja 1992. godine pa nadalje, a Pretresno vijeće je u Odjeljku V Presude o kazni izričito zauzelo stav da navode koji se bave žaliočevim ponašanjem "*poslije* događaja u Glogovi 9. maja 1992. treba smatrati samo dodatnim kontekstualnim informacijama."¹⁴⁰ Stoga, Žalbeno vijeće smatra da su bez osnova žaliočevi navodi da je Pretresno vijeće pogriješilo u paragrafima od 107 do 112 i u paragrafu 113 kada je iznijelo neprikladne insinuuacije o njegovoj krivičnoj odgovornosti.

(c) Paragraf 101 Presude o kazni

Kako je optuženi izjavio na pretresu o kazni, on je prošao kroz selo Glogovu i primijetio veliku grupu ljudi okupljenih u centru Glogove. Primijetio je i autobuse, te prisustvo vojske i bratunačke policije. Međutim, prema njegovom svjedočenju, nije primijetio ništa što bi ukazivalo na to da se dešavaju stvari koje prevazilaze okvir onoga što je prethodno dogovoreno na sastanku Kriznog štaba, to jest *da se svi stanovnici Glogove bez izuzetka prikupe i odvezu prema Kladnju*.¹⁴¹

59. Izgleda da žalilac osporava ovu konstataciju u smislu da je Pretresno vijeće ustanovilo njegovu krivičnu odgovornost za dogovor koji je postignut na sastanku Kriznog štaba održanom prije 9. maja 1992. godine.¹⁴² Žalbeno vijeće smatra da je osporavana konstatacija izvučena iz konteksta. Ispravno tumačenje paragrafa 101 Presude o kazni pokazuje da Pretresno vijeće nije donijelo takav zaključak; naprotiv, Pretresno vijeće samo ponavlja osnovne činjenice koje su obuhvaćene Činjeničnom osnovom.¹⁴³ Žalbeno vijeće zaključuje da su žaliočeve tvrdnje u vezi s paragrafom 101 bez osnova. Žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće tu napravilo činjeničnu grešku.

¹³⁸ *Ibid.*, par. 44.

¹³⁹ *Ibid.*, par. 40.

¹⁴⁰ Presuda o kazni, par. 46.

¹⁴¹ *Ibid.*, par. 101 (fusnota izostavljena, naglasak dodat).

¹⁴² Žalbeni podnesak, para. 42, gdje se citira Presuda o kazni, par. 101

¹⁴³ Činjenična osnova, par. 29: "Na toj sjednici Kriznog štaba Miroslav Deronjić je dao uvodnu riječ, najavivši, među ostalim, da će se narednog dana sprovesti operacija napada na Glogovu. (...) Rekao je da bi trebalo, ako selo ne pruži otpor, da se svi muslimanski stanovnici Glogove dovedu u centar mjesta *i prevezu autobusima i kamionima van opštine Bratunac, u Kladanj*. (...) Nakon uvodne riječi Miroslava Deronjića i diskusije o planu za Glogovu, bratunački Krizni štab je usvojio plan." (naglasak dodat).

(d) Paragraf 100 Presude o kazni

Dana 9. maja 1992., tokom i neposredno nakon napada na Glogovu, a u cilju ispunjenja operativnog cilja plana za trajno raseljavanje bosanskih Muslimana iz opštine Bratunac, pripadnici snaga koje su izvodile napad istjerali su civile bosanske Muslimane iz njihovih domova i prisilno ih raselili iz sela Glogova u druge dijelove Republike Bosne i Hercegovine. Konkretno, žene i djeca koji su preživjeli napad ukranci su u autobuse i prisilno raseljeni na teritoriju koju su držali Muslimani, a koja se nalazila izvan opštine Bratunac. *Ni u Optužnici ni u Činjeničnoj osnovi ne navodi se konkretno šta se desilo s mještanima tog sela tokom i poslije tog transporta. To pitanje ostaje i dalje posebno važno, budući da se imena nekoliko mješтана Glogove nalaze na spisku preživjelih koji su odvedeni iz hangara u Bratuncu na Pale. Pretresnom vijeću nije poznato ni kakva je sudbina zadesila te ljude.*¹⁴⁴

60. Izgleda da žalilac sugerše da Pretresno vijeće "insinuirá" da je on krivično odgovoran za ono što se dogodilo seljanima kada su transportovani u druge dijelove Bosne i Hercegovine i za njihovu sudbinu poslije toga.¹⁴⁵ On se ne slaže sa sadržajem paragrafa 272 Presude o kazni,¹⁴⁶ u kojem je Pretresno vijeće napomenulo da je "tih 400 civila [zatvorenih u hangaru] premješteno [...] tokom noći 12. na 13. maj 1992. iz Bratunca na Pale, gdje se tada nalazio štab rukovodstva bosanskih Srba, i još uvijek se ne zna šta se desilo s njima."¹⁴⁷ Žalbeno vijeće zaključuje da, time što je u paragrafima 100 i 272 samo pomenulo da se ne zna šta se desilo s prisilno raseljenim osobama, Pretresno vijeće nije donijelo nikakav zaključak o žaliočevoj krivičnoj odgovornosti.

61. Pored toga, žalilac tvrdi da Pretresno vijeće "nije uzelo u obzir" relevantne paragrafe Druge izmijenjene optužnice i Činjenične osnove, koji "dovoljno konkretno obrađuju pitanje koje je postavilo Pretresno vijeće u vezi sa sudbinom stanovnika Glogove".¹⁴⁸ U relevantnom paragrafu Druge izmijenjene optužnice na koji se žalilac poziva da bi potkrepio svoju tvrdnju kaže se da su: "[s]nage koje su izvodile napad istjerale [...] civile bosanske Muslimane iz njihovih domova i prisilno ih raselile iz sela Glogova u druge dijelove Republike Bosne i Hercegovine".¹⁴⁹ Žalbeno vijeće ukazuje na to da se paragraf 100 Presude o kazni poziva na ovaj paragraf Druge izmijenjene optužnice, tako da je žaliočeva tvrdnja da ga Pretresno vijeće nije uzelo u obzir netačna. Žalbeno vijeće smatra da ovaj dio Druge izmijenjene optužnice, nasuprot onome što tvrdi žalilac, ni na koji način ne objašnjava sudbinu raseljenih seljana. U paragrafu Činjenične osnove koji žalilac tvrdi da Pretresno vijeće nije uzelo u obzir stoji sljedeće: "Rekao je da bi trebalo, ako selo ne pruži otpor, da se svi muslimanski stanovnici Glogove dovedu u centar mjesta i prevezu autobusima i kamionima van opštine Bratunac, u Kladanj."¹⁵⁰ Žalbeno vijeće smatra da se ovaj dio Činjenične osnove odnosi

¹⁴⁴ Presuda o kazni, par. 100 (fusnote izostavljene, naglasak dodat).

¹⁴⁵ *Vidi* Žalbeni podnesak, par. 43.

¹⁴⁶ *Ibid.*, par. 42.

¹⁴⁷ Presuda o kazni, par. 272 (fusnota izostavljena).

¹⁴⁸ Žalbeni podnesak, par. 47.

¹⁴⁹ Druga izmijenjena optužnica, par. 26.

¹⁵⁰ Činjenična osnova, par. 29.

samo na plan koji je Krizni štab usvojio, ali ne rasvjetljava stvarnu sudbinu civila i ističe da je paragraf 29 Činjenične osnove konkretno naveden u paragrafu 272 Presude o kazni,¹⁵¹ te je stoga žaliočeva tvrdnja da ga Pretresno vijeće nije uzelo u obzir netačna.

62. Konačno, žalilac tvrdi da je "[p]ošteno rečeno, Pretresno vijeće [...] trebalo da bude dosljednije i uoči pozitivnu ulogu koju je žalilac imao u događajima u Glogovi 9. maja 1992. ".¹⁵² Pošto žalilac nije uspio da obrazloži na koji način smatra da je odigrao pozitivnu ulogu u događajima nakon napada na Glogovu ili kako to Pretresno vijeće nije uzelo u obzir tu ulogu, već se u jednoj fusnoti samo poziva na svoje argumente u prilog četvrtoj osnovi za žalbu,¹⁵³ Žalbeno vijeće pod ovom osnovom za žalbu neće razmatrati ovaj argument.

63. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbacuje.

7. Navodna pravna i činjenična greška u vezi sa zaključkom da je žalilac zlopotrijebio svoja ovlaštenja i političku vlast

64. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo pravnu i činjeničnu grešku kada je zaključilo da je on zlopotrijebio svoja ovlaštenja i političku vlast kao predsjednik Kriznog štaba i Opštinskog odbora kako bi počinio zločine za koje je optužen.¹⁵⁴ On tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je njegov nadređeni položaj uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost pošto to očigledno prevazilazi granice Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici,¹⁵⁵ budući da se, po njegovom mišljenju, ni u Drugoj izmijenjenoj optužnici ni u Činjeničnoj osnovi ne navodi zlopotreba vlasti ili ovlaštenja.¹⁵⁶ Štaviše, on tvrdi da Pretresno vijeće nije navelo razloge za ovakav zaključak i da "tvrdnja o 'zlopotrijebi političke vlasti i ovlaštenja' od strane žalioca zaista nema merituma i dokaza."¹⁵⁷

65. Tužilaštvo se slaže sa žaliocem da Pretresno vijeće nije navelo nikakve dokaze kao potkrepu svom zaključku,¹⁵⁸ ali smatra da na ovom mjestu u Presudi o kazni i nije bilo potrebno da to čini, jer je jednostavno iznosilo zaključak do koga je došlo na osnovu prethodno iznijetih činjenica.¹⁵⁹

¹⁵¹ *Vidi* Presudu o kazni, par. 272, fusnota 526.

¹⁵² Žalbeni podnesak, par. 48.

¹⁵³ *Ibid.*, fusnota 21, gdje se poziva na Žalbeni podnesak, par. 110-114.

¹⁵⁴ *Ibid.*, par. 49, gdje se navode par. 194 i 195 Presude o kazni.

¹⁵⁵ *Ibid.*, par. 50; *vidi također* par. 55.

¹⁵⁶ *Ibid.*, par. 51.

¹⁵⁷ *Ibid.*, par. 52. Žalbeno vijeće ukazuje na to da žalilac iznosi istu argumentaciju pod svojom trećom osnovom za žalbu, gdje tvrdi da ova otežavajuća okolnost "nije potkrepljena nijednim dokazom" i da "zaključci izlaze izvan okvira Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici, kao što je detaljno objašnjeno [u prvoj osnovi za žalbu]." *Ibid.*, par. 103.

¹⁵⁸ Podnesak respondenta, par. 4.26.

¹⁵⁹ *Ibid.*, par. 4.27.

Tužilaštvo tvrdi da je iz Paketa Sporazuma o izjašnjanju o krivici nesporno da je žalilac bio na visokom političkom položaju i da je naredio napad vršeći vlast koju je imao na osnovu funkcije koju je obavljao i stoga smatra da je primjeren zaključak Pretresnog vijeća da "je on iskoristio svoja ovlaštenja kao sredstvo za činjenje zločina."¹⁶⁰

66. Žalbeno vijeće primjećuje da Pretresno vijeće nije navelo nikakve dokaze ni citiralo činjeničnu osnovu kada je konstatovalo da je žalilac zloupotrijebio svoja ovlaštenja. Međutim, Pretresno vijeće nije, kao što tvrdi žalilac, zamijenilo argumente za takav zaključak jednostavnim pozivanjem na dijelove drugih presuda iz prakse Međunarodnog suda. U stvari, Pretresno vijeće se pravilno oslonilo na principe razvijene u praksi Međunarodnog suda.

67. Žalbeno vijeće podsjeća da Pretresno vijeće ima diskreciono pravo da zaključi da hijerarhijski položaj, položaj vlasti ili visoki rukovodeći položaj na kome se nalazila osoba krivično odgovorna na osnovu člana 7(1) Statuta mogu biti uzeti u obzir kao otežavajuća okolnost.¹⁶¹ Kao što je Pretresno vijeće tačno uočilo, visoki položaj u vojsci ili u policiji sâm po sebi ne povlači oštriju kaznu. Međutim, osoba koja zloupotrijebi ili protivpravno koristi vlast zaslužuje oštriju kaznu.¹⁶² U predmetu *Kambanda*, na primjer, Žalbeno vijeće je zaključilo da Pretresno vijeće nije načinilo grešku zato što je kao otežavajuću okolnost uzelo činjenicu da je Jean Kambanda zloupotrijebio svoj položaj vlasti i povjerenje civilnog stanovništva pošto je, kao premijer, bio odgovoran za mir i bezbjednost, a ipak je poticao, pomagao i podržavao masakr civila.¹⁶³ U predmetu *Aleksovski*, Žalbeno vijeće je zauzelo stav da je žaliočeva "odgovornost nadređenoga, upravnika zatvora, njegova krivična djela učinila znatno težim. Umjesto da ga je spriječio, on je učestvovao u nasilju protiv onih koje je trebao zaštititi."¹⁶⁴ Žalbeno vijeće napominje da žalilac ne osporava da zloupotreba ovlaštenja može biti uzeta u obzir kao otežavajuća okolnost pri odmjeravanju kazne. On zapravo tvrdi da se njegova navodna zloupotreba vlasti u ovom ne može slučaju razmatrati jer o njoj nema dokaza.¹⁶⁵

68. Žalbeno vijeće smatra da zaključak Pretresnog vijeća da je žalilac imao visok politički položaj, te da je zloupotrijebio svoj položaj vlasti i svoja ovlaštenja predstavlja zaključak do koga je

¹⁶⁰ *Ibid.*

¹⁶¹ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 183; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, para. 745; Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 451; Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 708; Prvostepena presuda u predmetu *Galić*, par. 765.

¹⁶² Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 709; *vidi takođe* Drugostepenu presudu u predmetu *Kayishema i Ruzindana*, par. 358-359.

¹⁶³ *Vidi* Drugostepenu presudu u predmetu *Kambanda*, par. 118-119, 126.

¹⁶⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 183; citirana u par. 357 Drugostepene presude u predmetu *Kayishema i Ruzindana*.

¹⁶⁵ Žalbeni podnesak, par. 51-52.

Pretno vijeće došlo oslanjajući se na činjenice koje su prethodno razmotrene i detaljno iznijete u Presudi o kazni. Žalilac te činjenice ne osporava. Pretresno vijeće je imalo odriježene ruke da procijeni sve dokaze koji su mu podnijeti. Žalbeno vijeće podsjeća da Pretresno vijeće nije obavezno da u presudi obrazloži svaki korak u svojoj argumentaciji prilikom donošenja određenih zaključaka.¹⁶⁶ Činjenica da u paragrafima 194 i 195 Presude o kazni nisu navedeni nikakvi dokazi ne znači da zaključak do koga je došlo Pretresno vijeće nije osnovan. Pretresno vijeće nije obavezno da se u svojoj presudi pozove na svaki dokaz uvršten u spis.¹⁶⁷

69. Žalbeno vijeće ima u vidu da se Odjeljak IX Presude o kazni odnosi na težinu krivičnih djela i otežavajuće okolnosti. Oslanjajući se na Drugu izmijenjenu optužnicu, žaliočevo svjedočenje i pretres o odmjerenju kazne, Odjeljak IX Presude o kazni daje detaljni pregled (1) položaja vlasti na kojima je bio žalilac; (2) njegove upoznatosti sa ciljem bosanskih Srba da uspostave srpsku državu; (3) načina na koji je on, kao najviši rukovodilac bosanskih Srba u opštini Bratunac, doprinio politici stvaranja srpskih etničkih teritorija u Bosni i politici primjene sile radi uklanjanja Muslimana s te teritorije; i (4) kako su, radi postizanja tog cilja, korištene vojne, policijske i paravojne snage sa teritorije Bosne – od kojih su neke bile pod njegovom nadležnošću, tj. Teritorijalna odbrana i policijske snage iz Bratunca.¹⁶⁸ Žalbeno vijeće je zaključilo da su svi ti dokazi omogućili Pretresnom vijeću da zaključi da je na osnovu svoje političke vlasti i ovlaštenja žalilac, kao predsjednik Kriznog štaba Bratunca i Opštinskog odbora, imao posebnu odgovornost prema stanovništvu Bratunca, a da je on tu svoju vlast i ovlaštenja zloupotrijebio.¹⁶⁹

8. Navodna pravna i činjenična greška u vezi s tim da li je žalilac lično planirao napad na Glogovu i imao vodeću ulogu u operaciji

(a) Navodna "referenca" na komandnu odgovornost

Žalilac osporava sljedeći zaključak do koga je došlo Pretresno vijeće:

Žalbeno vijeće u predmetu *Kupreškić i drugi* podržalo je stav da učeske komandanta u napadu koji je sam naredio i planirao može da poveća stepen njegove krivične odgovornosti.¹⁷⁰

70. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće načinilo pravnu rešku pošto se "referenca" na komandnu odgovornost može razumjeti jedino kao tvrdnja o žaliočevoj komandnoj odgovornosti, mada on nije

¹⁶⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 481.

¹⁶⁷ Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 39.

¹⁶⁸ Presuda o kazni, par. 188-193.

¹⁶⁹ *Ibid.*, par. 194-195.

¹⁷⁰ *Ibid.*, par. 202 (fusnota izostavljena).

optužen na osnovu člana 7(3) [Statuta] [u] Drugoj izmijenjenoj optužnici, a priznao je krivicu samo na osnovu člana 7(1) [Statuta]".¹⁷¹ Tužilaštvo u svom odgovoru ne razmatra ovu tvrdnju.

71. Žalbeno vijeće primjećuje da u paragrafu 202 Presude o kazni nema reference na žaliočevu komandnu odgovornost. Referenca na Drugostepenu presudu u predmetu *Kupreškić* u Presudi o kazni ne može se shvatiti kao zaključak Pretresnog vijeća u vezi sa žaliočevom odgovornošću nadređenog na osnovu člana 7(3) Statuta.

72. Kao rezultat toga, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbija.

(b) Žaliočeva "vodeća uloga u operaciji", paragraf 201 Presude o kazni

73. Žalilac tvrdi da je zaključak Pretresnog vijeća da je on imao "vodeću ulogu u operaciji"¹⁷² pogrešan i u suprotnosti s konstatacijom Pretresnog vijeća da je "[on] koordinisao napad na selo Glogovu i nadzirao njegovo izvođenje."¹⁷³ On tvrdi da je imao "relativno nizak položaj"¹⁷⁴ zbog toga što je jedinicom koja je njemu dodijeljena za napad komandovao neko drugi¹⁷⁵ i da on nije bio nadležan da izdaje zapovijesti angažovanoj jedinici JNA.¹⁷⁶ Tužilaštvo u svom odgovoru ne razmatra tu tvrdnju.

74. Čak ukoliko žalilac tehnički i nije bio nadležan da izdaje "zapovijesti" jedinici JNA, Žalbeno vijeće podsjeća da je on koristio svoju *de facto* i *de jure* kontrolu nad Teritorijalnom odbranom i svoju *de facto* vlast nad policijom u opštini Bratunac kako bi naredio napad na selo Glogovu i prisilno raselio stanovnike, bosanske Muslimane.¹⁷⁷

75. Nadalje, Žalbeno vijeće je mišljenja da zaključak Pretresnog vijeća da je žalilac imao vodeću ulogu u operaciji nije u suprotnosti s konstatacijom Pretresnog vijeća da je on "koordinisao i nadzirao napad na selo Glogovu."¹⁷⁸ U stvari, Žalbeno vijeće smatra da se koordinisanje i nadziranje napada može smatrati ilustracijom vodeće uloge u nekoj operaciji.

¹⁷¹ Žalbeni podnesak, par. 58.

¹⁷² Presuda o kazni, par. 201.

¹⁷³ *Ibid.*, par. 203, gdje se citira žaliočevo svjedočenje, T. 159-160.

¹⁷⁴ Žalbeni podnesak, par. 61.

¹⁷⁵ *Ibid.*, gdje se citira žaliočevo svjedočenje, T. 150: "Pridružio sam se jedinici Teritorijalne odbrane koja je bila postrojena ispred zgrade opštine kojom je komandovao gospodin Miloje Božić. On je, nažalost, poginuo. Pridružio sam se toj jedinici jer je to, u stvari, jedinica Teritorijalne odbrane u kojoj ja imam inače vojnički neki raspored."

¹⁷⁶ *Ibid.*, gdje se citira žaliočevo svjedočenje, T. 146: "[...] ali on je uvijek u tim mojim susretima govorio da, naravno, ja nemam neke nadležnosti nad njegovom jedinicom i da će on u tom smislu konsultovati svoju komandu."

¹⁷⁷ Presuda o kazni, par. 199.

¹⁷⁸ *Ibid.*, par. 203.

76. U svjetlu prethodno navedenog, Žalbeno vijeće smatra da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je zaključilo da je žalilac imao vodeću ulogu u operaciji.

(c) Da li je žalilac "lično planirao", paragraf 202 Presude o kazni

77. Žalilac nadalje tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on "lično planirao" napad na selo Glogovu i kada je to uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost,¹⁷⁹ jer "nisu podnijeti nikakvi dokazi koji bi potkrepili" ovaj zaključak.¹⁸⁰

78. Tužilaštvo odgovara da je zaključak Pretresnog vijeća da je žalilac lično planirao napad "potkrepljen obilnim dokazima."¹⁸¹ Pozivajući se na jedan žaliočev razgovor s tužilaštvom, ono tvrdi, *inter alia*, da je tokom razgovora žalilac govorio o *svom* planu da "vojno neutrališe Glogovu."¹⁸²

79. Žalbeno vijeće ističe da je Pretresno vijeće u ovom dijelu Presude o kazni u stvari konstatovalo da je žalilac "lično planirao [...] u napadu"¹⁸³ na Glogovu i da je to bila otežavajuća okolnost, a ne da je on lično planirao napad. Stoga, Žalbeno vijeće izjavu iz razgovora sa žaliocem u vezi s planiranjem *napada* o kojoj govori tužilaštvo ne treba da uzima u obzir kao dokaz u tom smislu.¹⁸⁴ Žalbeno vijeće zaključuje da je, na osnovu činjenica razmotrenih u paragrafima 203 i 204 Presude o kazni u vezi s izvođenjem napada 9. maja 1992., jasno da je Pretresno vijeće pravilno zaključilo da je lično angažovanje žalioca u napadu na Glogovu uključivalo planiranje tokom napada.

80. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbija.

9. Navodne činjenične greške u vezi s ranjivošću stanovnika Glogove

81. Žalilac osporava sljedeće dijelove Presude o kazni. Dijelovi koji navodno sadrže grešku obilježeni su kurzivom.

76. Dana 27. aprila 1992. godine, ili približno tog datuma, gorepomenuta grupa vratila se u Glogovu da bi pokupila oružje. Milutin Milošević, načelnik srpskog SUP-a, rekao je mještanima da Glogova neće biti napadnuta jer su predali oružje. *Optuženi ne osporava činjenicu da je Milutin Milošević dodao da govori u ime Miroslava Deronjića. Štaviše, optuženi je prihvatio i pristao na*

¹⁷⁹ Žalbeni podnesak, par. 59.

¹⁸⁰ *Ibid.*, par. 57, *vidi takođe* par. 59-60.

¹⁸¹ Podnesak respondenta, par. 4.29.

¹⁸² *Ibid.*, par. 4.29 gdje se poziva na razgovor s žaliocem od 9. jula 2003., str. 921, 916, 913, 903-02, dokazni predmet DS-7/11. Da bi potkrepilo svoju tvrdnju, tužilaštvo se poziva i na druge dijelove ovog razgovora.

¹⁸³ Presuda o kazni, par. 202 (naglasak dodat).

¹⁸⁴ Podnesak respondenta, par. 4.29.

sve gorepomenute postupke. Od tog trenutka Glogovu je trebalo smatrati razoružanim i nebranjenim selom.¹⁸⁵

[...]

207. Pretresno vijeće u predmetu *Banović* prihvatilo je "da položaj inferiornosti i ranjivosti žrtava, kao i kontekst u kojem su djela počinjena, predstavljaju relevantne faktore prilikom procjene težine krivičnih djela". *Pretresno vijeće konstatuje da su stanovnici Glogove bili dovedeni u posebno ranjiv položaj.*¹⁸⁶

[...]

209. Pored toga, stanovnicima sela Glogove su krajem aprila 1992. rekli da ih neće napadati budući da su predali svoje naoružanje. To im je rekao Milutin Milošević, načelnik srpskog SUP-a, koji je izjavio da govori u ime Miroslava Deronjića. *Optuženi nije bio prisutan kad je g. Milošević to izjavio, ali se složio s tim i bio je saglasan s Miloševićevim postupcima. Ta je tvrdnja kod muslimanskih stanovnika stvorila lažni osjećaj sigurnosti i zbog nje su ostali u Glogovi. Da im to nije bilo rečeno, čime su zapravo namamljeni u klopku, vjerovatno bi mnogo više njih na vrijeme pobjeglo iz sela. Pretresno vijeće konstatuje da se i to mora uzeti u obzir kao otežavajući faktor kod odmjeravanja kazne.*¹⁸⁷

(a) Paragraf 207 Presude o kazni

82. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da su "stanovnici Glogove bili dovedeni u *posebno* ranjiv položaj",¹⁸⁸ jer pred Pretresno vijeće nisu iznijeti dokazi koji bi potkrepili takav zaključak.¹⁸⁹

83. Tužilaštvo odgovara da je Pretresno vijeće svoj zaključak zasnovalo na činjenici da su seljani smišljeno razoružani, što ih je učinilo ranjivim i ostavilo bez odbrane,¹⁹⁰ i tvrdi da su im data uvjeravanja koja su stvorila lažni osjećaj sigurnosti, te da bi mnogo više ljudi možda pobjeglo na vrijeme da toga osjećaja nije bilo.¹⁹¹ Ono nadalje tvrdi da su ti faktori navedeni u Drugoj izmijenjenoj optužnici i Činjeničnoj osnovi.¹⁹²

84. Žalbeno vijeće primjećuje da se, utvrđujući da su stanovnici Glogove bili u položaju posebne ranjivosti, Pretresno vijeće oslonilo na nekoliko činjenica, kao što je ona da je selo bilo razoružano prije napada i da nenaoružano stanovništvo nije pružalo otpor snagama koje su izvodile

¹⁸⁵ Presuda o kazni, par. 76 (fusnote izostavljene, naglasak dodat).

¹⁸⁶ *Ibid.*, par. 207 (fusnota izostavljena, naglasak dodat).

¹⁸⁷ *Ibid.*, par. 209 (fusnota izostavljena, naglasak dodat).

¹⁸⁸ Žalbeni podnesak, par. 62, gdje se citira Presuda o kazni, par. 207 (naglasak dodao žalilac).

¹⁸⁹ *Ibid.*, par. 63.

¹⁹⁰ Podnesak respondenta, par. 4.35.

¹⁹¹ *Ibid.*

¹⁹² *Ibid.*, par 4.36, gdje se poziva na Drugu izmijenjenu optužnicu, par. 8 (a)–(e) i Činjeničnu osnovu, par. 18 i 19.

napad,¹⁹³ te na činjenicu da je seljanima navodni žaliočev predstavnik rekao da neće biti napadnuti ukoliko predaju oružje, a s tom izjavom se žalilac saglasio i prihvatio ju je.¹⁹⁴

85. Žalbeno vijeće primjećuje da su dokazi vezani za činjenicu da su civili razoružani uključeni u Činjeničnu osnovu i Drugu izmijenjenu optužnicu.¹⁹⁵ Štaviše, u Drugoj izmijenjenoj optužnici se kaže da je žalilac znao da su seljani razoružani¹⁹⁶ i da je selo nenaoružano.¹⁹⁷ Pretresno vijeće je bilo svjesno činjenice da je seljanima Glogove, Milutin Milošević, načelnik policije u Bratuncu, rekao da neće biti napadnuti.¹⁹⁸ Stoga, Žalbeno vijeće zaključuje da Pretresno vijeće nije "zaobišlo Paket Sporazuma o izjašnjavanju o krivici" kao što to tvrdi žalilac. Ono nije izlazilo iz okvira dokaza koji su mu bili predloženi kada je "konstatovalo da su stanovnici Glogove bili dovedeni u posebno ranjiv položaj".¹⁹⁹

86. Žalbeno vijeće konstatuje da žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće načinilo ikakvu činjeničnu grešku u paragrafu 207 Presude o kazni.

(b) Paragrafi 76 i 209 Presude o kazni

87. Žalilac nadalje tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da se on "složio [...] i bio saglasan" s postupcima Milutina Miloševića, koji je seljanima rekao da neće biti napadnuti zato što su predali oružje. On tvrdi da je Pretresno vijeće izašlo iz okvira Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici i da je pogriješilo kada je zaključilo da on bio saglasan s tim da g. Milošević radi na osnovu njegovih instrukcija ili uz njegovo znanje.²⁰⁰ On tvrdi da se taj zaključak ne može izvesti na osnovu onog dijela njegovog svjedočenja koji je naveden u paragrafu 209 Presude o kazni.²⁰¹

88. Tužilaštvo tvrdi da žalilac pogrešno tumači ono što je Pretresno vijeće reklo²⁰² pošto Pretresno vijeće nije zaključilo da je Milutin Milošević radio na osnovu žaliočevih instrukcija ili uz njegovo znanje.²⁰³

¹⁹³ Presuda o kazni, par. 208.

¹⁹⁴ *Ibid.*, par. 209.

¹⁹⁵ Druga izmijenjena optužnica, par. 22; Činjenična osnova, par. 18.

¹⁹⁶ Druga izmijenjena optužnica, par. 22, 25.

¹⁹⁷ *Ibid.*, par. 25.

¹⁹⁸ *Ibid.*, par. 27; Činjenična osnova, par. 19.

¹⁹⁹ Presuda o kazni, par. 207.

²⁰⁰ Žalbeni podnesak, par. 66.

²⁰¹ *Ibid.*, par. 67.

²⁰² Podnesak respondenta, par. 4.31.

²⁰³ *Ibid.*

89. Žalbeno vijeće primjećuje da Pretresno vijeće nije zaključilo, kako to tvrdi žalilac, da je on instruirao Milutina Miloševića ili da je znao za izjavu koju je ovaj navodno dao u njegovo ime. Pretresno vijeće se ograničilo na zaključak da je Milutin Milošević to vjerovatno izjavio u ime žalioaca, koji se kasnije "složio s tim i bio je saglasan s Miloševićevim postupcima."²⁰⁴ U ovom kontekstu, Žalbeno vijeće ističe da žalilac citira samo dio relevantne rasprave vođene tokom njegovog svjedočenja pred Pretresnim vijećem²⁰⁵ i ponovo iznosi posljednji dio koji nije spomenut u Žalbenom podnesku:

SUDIJA SCHOMBURG: Dakle, Vi ste u potpunosti podržavali ono što je Milošević rekao, Vi ste se slagali s time. Je li tako? ODGOVOR: Ja sam već to odgovorio na to pitanje. Sve te postupke prihvatio sam i ja sam se slagao sa njima.²⁰⁶

Žalbeno vijeće smatra da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je zaključilo da "[o]ptuženi nije bio prisutan kad je g. Milošević to izjavio, ali se složio s tim i bio je saglasan s Miloševićevim postupcima."²⁰⁷ Takav zaključak odražava priznanje samog žalioaca.

90. Žalbeno vijeće zaključuje da žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće u paragrafima 76 i 209 Presude o kazni načinilo bilo kakvu činjeničnu grešku.

91. Pozivajući se u jednoj fusnoti na druge argumente iznijete u svom podnesku u vezi sa trećom osnovom žalbe, žalilac tvrdi sljedeće: "[P]ošto je ovaj pogrešni zaključak uzet u obzir kao otežavajuća okolnost, on je očigledno u velikoj mjeri uticao na odluku Pretresnog vijeća u vezi s kaznom izrečenom žalioacu."²⁰⁸ Žalilac nije iznio nikakve argumente koji bi potkrepili ovu tvrdnju u ovom dijelu njegovog podneska. Žalbeno vijeće primjećuje da se argumenti na koje se žalilac poziva u fusnoti odnose na to da li posebna ranjivost žrtava može predstavljati otežavajuću okolnost. Međutim, to je pravno pitanje koje će biti razmotreno prilikom razmatranja žaliočeve treće osnove za žalbu niže u tekstu.

92. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve prve osnove za žalbu se odbija.

²⁰⁴ Presuda o kazni, par. 209, gdje se navodi žaliočevo svjedočenje, T. 159. *Vidi takođe* Presudu o kazni, par. 76.

²⁰⁵ Žalbeni podnesak, par. 66.

²⁰⁶ Žaliočevo svjedočenje, T. 159.

²⁰⁷ Presuda o kazni, par. 209.

²⁰⁸ Žalbeni podnesak, par. 68 (fusnota izostavljena).

IV. DRUGA OSNOVA ZA ŽALBU: DA LI JE PRETRESNO VIJEĆE POGRIJEŠILO KADA JE ZAKLJUČILO DA NAČELO *LEX MITIOR* NIJE PRIMJENLJIVO

93. Žalilac tvrdi da je načelo *lex mitior* primjenljivo u njegovom predmetu i tvrdi da je Pretresno vijeće načinilo pravnu grešku kada je zaključilo da "budući da Međunarodni sud ima primat nad nadležnošću nacionalnih sudova u bivšoj Jugoslaviji, on nije dužan izricati blaže kazne ako su takve kazne eventualno propisane u tim nacionalnim jurisdikcijama."²⁰⁹ Žalilac tvrdi da je načelo *lex mitior* sadržano u brojnim pravnim sistemima,²¹⁰ da bi "ga se trebalo držati kao [...] fundamentalnog, primjenljivog u svim jurisdikcijama",²¹¹ da ono predstavlja dio međunarodnog običajnog prava²¹² i da stoga "nužno mora biti primijenjeno u odnosu na druge uporedne jurisdikcije."²¹³ Tokom pretresa po žalbi, odbrana je tvrdila da "način na koji Pretresno vijeće tumači ovo načelo [...] nije odgovarajući."²¹⁴

94. Tužilaštvo tvrdi da Žalbeno vijeće ne treba da razmatra pitanje opšte primjenljivosti načela *lex mitior* u odnosu na nacionalne jurisdikcije jer "to načelo nema praktičnih implikacija u ovom predmetu i stoga njegovo neprimjenjivanje nije moglo da ima uticaja na presudu."²¹⁵

95. Žalbeno vijeće ističe da je po pitanju primjenljivosti načela *lex mitior* jasno odlučeno u Presudi po žalbi na kaznu u predmetu *Dragan Nikolić*.²¹⁶ Stoga, Žalbeno vijeće neće razmatrati argumente strana u postupku u vezi sa implikacijama primjene ovog načela.²¹⁷

96. Značenje načela *lex mitior* treba shvatiti tako da se, ukoliko se zakoni relevantni za krivično djelo izmijene, mora primijeniti blaži zakon. Žalbeno vijeće podvlači svoj zaključak da se ovo načelo odnosi na Statut Međunarodnog suda i da bi stoga, ukoliko ikada bude promjena u Statutu

²⁰⁹ *Ibid.*, par. 73, 75, 88, gdje se poziva na Presudu o kazni, par. 170.

²¹⁰ *Ibid.*, par 80-85, gdje se navodi član 24 (2) Statuta MKS, kao i odredbe krivičnih zakona bivše Jugoslavije, Njemačke, Francuske i Švajcarske. Nadalje, žalilac tvrdi da je načelo *lex mitior* izvedeno iz načela *nullum crimen sine lege* i "kao takvo, sadržano u svim pravnim sistemima širom svijeta".

²¹¹ *Ibid.*, par. 85; AT. 16.

²¹² AT. 16, 39.

²¹³ Žalbeni podnesak, par. 86.

²¹⁴ AT. 39.

²¹⁵ Podnesak respondenta, par. 4.46; *vidi takođe* par. 4.47: "Međutim, nema potrebe da Žalbeno vijeće razmatra dati zaključak u ovom predmetu, jer čak i da postoji greška, žalilac nije pokazao da je ona mogla da utiče na kaznu."

²¹⁶ Tokom pretresa o žalbi, tužilaštvo se za potkrepu svojih argumenata pozvalo na Presudu po žalbi na kaznu u predmetu *Dragan Nikolić*. AT. 27. Tužilaštvo se takođe pozvalo na Drugostepenu presudu u predmetu *Blaškić*, fusnota 1433.

²¹⁷ Podnesak respondenta, par 4.48–4.54; Replika na podnesak respondenta, par. 31–34.

po pitanju ovlaštenja u vezi s odmjeravanjem kazne, Međunarodni sud morao da primjeni onu verziju Statuta koja bi rezultirala blažom kaznom.²¹⁸

97. Što se tiče primjenljivosti načela *lex mitior* na odnos između prava koje se primjenjuje na Međunarodnom sudu i prava relevantnog za nacionalne sudove bivše Jugoslavije, Žalbeno vijeće konstatuje da ovo nije pitanje sudske nadležnosti. Naprotiv, radi se o tome da li su drugačiji nacionalni krivični zakoni relevantni i primjenljivi na pravne odredbe na osnovu kojih se odmjeravaju kazne na Međunarodnom sudu.²¹⁹ Žalbeno vijeće nadalje ističe da se odgovor može naći u samom načelu *lex mitior* i u tom smislu podvlači svoj zaključak iz Presude po žalbi na kaznu u predmetu *Dragan Nikolić*:

Inherentan element ovog načela [*lex mitior*] jest da je relevantni zakon obavezujući za sud. Optuženim osobama može se izreći blaža kazna samo ako je zakon obavezujući, budući da imaju zaštićen pravni status samo u slučaju kada se dati raspon kazne mora primijeniti na njih. Načelo *lex mitior* stoga je primjenjivo jedino ako se pravne odredbe koje obavezuju Međunarodni sud kasnije promijene u povoljnije, kojih se Međunarodni sud takođe mora pridržavati.²²⁰

98. Pošto Međunarodni sud nije obavezan pravom ili praksom izricanja kazni u bivšoj Jugoslaviji,²²¹ načelo *lex mitior* nije primjenljivo u odnosu na ove zakone.

99. Iz gorenavedenih razloga, žaliočeva druga osnova za žalbu se odbija.

²¹⁸ Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Dragan Nikolić*, par. 85.

²¹⁹ *Ibid.*, par. 80.

²²⁰ *Ibid.*, par. 81.

²²¹ Presuda o žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*, par. 21; *vidi takođe* Drugostepena presuda u predmetu *Krstić*, par. 260; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 682.

V. TREĆA OSNOVA ZA ŽALBU: OTEŽAVAJUĆE OKOLNOSTI

100. Žalilac u okviru treće osnove za žalbu tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo pravne i činjenične greške prilikom procjene otežavajućih faktora.²²² On tvrdi da su faktori koje je Pretresno vijeće prihvatilo kao otežavajuće okolnosti ili već podvedeni pod krivično djelo progona za koje se on izjasnio krivim ili da se ne mogu uzeti u obzir kao otežavajuće okolnosti budući da ilustruju kontekst tog zločina. Tužilaštvo odgovara da Žalbeni podnesak izlazi iz okvira Najave žalbe i tvrdi da ova osnova za žalbu treba da bude odbačena "samo na toj osnovi".²²³ Alternativno, tužilaštvo tvrdi da Pretresno vijeće "nije pogriješilo u pogledu načina na koji je razmatralo te otežavajuće faktore."²²⁴ Žalbeno vijeće će kao preliminarno pitanje razmotriti tvrdnju tužilaštva da Žalbeni podnesak izlazi iz okvira Najave žalbe. Zatim će razmotriti svaku navodnu grešku.

A. Preliminarno pitanje

101. Kao što tužilaštvo ističe, žaliočeve tvrdnje u vezi s navodnim dvostrukim računanjem otežavajućih faktora od strane Pretresnog vijeća nisu konkretno iznijete u njegovoj Najavi žalbe,²²⁵ niti je žalilac tražio da izmijeni Najavu žalbe kako bi ih unio. Žalilac tvrdi da mu ipak treba dozvoliti da iznese argumente jer u vrijeme kada je podnosio svoju Najavu žalbe još nije imao prijevod Presude o kazni na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku.²²⁶ Žalilac je stoga u Najavu žalbe uključio uslov na koji se sada poziva, navodeći da zadržava "pravo da pokrene pitanje bilo koje pravne ili činjenične greške koja će se eventualno ukazati nakon potpunog pregleda i analize kompletnog spisa postupka i nakon što dobije primjerak Presude o kazni na maternjem jeziku."²²⁷

102. Žalbeno vijeće smatra da žaliočev argument nije ubjedljiv. On nikada nije tražio "izmjenu žalbenih osnova" na osnovu pravila 108 Pravilnika, što je procedura koju je trebao da poštuje ukoliko se, nakon dodatnog razmatranja, pokaže da je prvobitna Najava žalbe neadekvatna. Ovu proceduralnu obavezu nije ukinuo žaliočev uslov, kao ni uključenje relevantnih argumenata u njegov Žalbeni podnesak. Uprkos tome, Žalbeno vijeće smatra da u okolnostima ovog predmeta tužilaštvo nije bilo materijalno oštećeno zato što zahtjev za izmjenu Najave žalbe na osnovu pravila

²²² Žalbeni podnesak, par. 90, koji se poziva se na par. 207, 209 i od 210 do 222 Presude o kazni. *Vidi takođe* Žalbeni podnesak, par. 108.

²²³ Podnesak respondenta, par. 4.56.

²²⁴ *Ibid.*

²²⁵ *Ibid.*, par. 4.58. *Vidi takođe* Najavu žalbe, par. 2 i Žalbeni podnesak, par. 90-109.

²²⁶ Žalilac je podnio zahtjev za produžetak roka za podnošenje Najave žalbe po toj osnovi, ali Žalbeno vijeće nije razmatralo zahtjev prije isteka roka od trideset dana. Žalbeno vijeće ističe da kašnjenje prijevoda presude pretresnog vijeća na jezik žalioca po pravilu ne predstavlja osnovu za produženje roka za podnošenje najave o žalbi ukoliko je presuda dostupna na jeziku koji govori njegov branilac. *Vidi npr. Tužilac protiv Radoslava Brdanina*, predmet br. IT-99-36-A, Odluka po zahtjevu za produženje roka, 4 oktobar 2004, str. 2.

²²⁷ Najava žalbe, par. 2; *vidi takođe* par. 3 i Repliku na podnesak respondenta, par. 40.

108 Pravilnika nije podniet i da je stoga, na osnovu pravila 5 Pravilnika, nepotrebno pravno sredstvo u vidu odbijanja da se saslušaju žaliočevi argumenti. Kao što tvrdi žalilac, a tužilaštvo ne dovodi u pitanje u Podnesku respondentata, on je pokrenuo pitanje navodnog dvostrukog računanja otežavajućih okolnosti od strane Pretresnog vijeća tokom završne riječi odbrane pred Pretresnim vijećem u fazi odmjeravanja kazne.²²⁸ Štaviše, Najavom žalbe tražena je revizija zaključaka Pretresnog vijeća u vezi sa otežavajućim okolnostima, uz tvrdnju da je Pretresno vijeće načinilo pravne i činjenične greške, mada je kao razlog navedeno jedino to da Pretresno vijeće nije uzelo u obzir "dokaze u cjelini".²²⁹

103. Ove činjenice, uzete u kombinaciji sa žaliočevim uslovom iz Najave žalbe u vezi s njegovim pravom da pokrene pitanje dodatnih grešaka i naknadnom razradom njegovih argumenata u Žalbenom podnesku,²³⁰ pružili su tužilaštvu dovoljno informacija o žaliočevim argumentima, tako da je ono u svom podnesku odgovorilo na žaliočeve argumente.²³¹ Žalbeno vijeće smatra da, s obzirom na odsustvo suštinske štete i potencijalnu važnost predmetnih argumenata, ako budu usvojeni, za kaznu izrečenu žalioču, njemu treba dozvoliti da ih iznese, uprkos tome što je prekršio pravilo 108 Pravilnika. Stoga će Žalbeno vijeće razmotriti žaliočeve argumente u vezi s tim kako je Pretresno vijeće obradilo otežavajuće faktore, uprkos tome što se podnosilac zahtjeva nije pridržavao Pravilnika.

B. Navodne greške

1. Nedopustivo dvostruko računanje otežavajućih faktora pri odmjeravanju kazne

104. Kao što je prethodno iznijeto, žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće načinilo pravnu i činjeničnu grešku u paragrafu 222 Presude o kazni, u kom se navodi koji su otežavajući faktori uzeti u obzir, budući da su oni ili obuhvaćeni opštom težinom krivičnog djela za koje mu je izrečena osuđujuća presuda ili su uključeni kao sastavni elementi zločina.²³² On se poziva na predmete *Plavšić* i *Obrenović*, u kojima su pretresna vijeća ustanovila da su neke otežavajuće okolnosti obuhvaćene opštom težinom krivičnog djela.²³³ Drugim riječima, žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće dva puta uzelo u obzir otežavajuće faktore kada mu je odmjeravalo kaznu, što je nedopustivo.

²²⁸ *Vidi* Žalbeni podnesak, par. 99, gdje se poziva na pretres o odmjeravanju kazne, T. 230.

²²⁹ Najava žalbe, par. 6.

²³⁰ *Vidi* Žalbeni podnesak, par 94-107.

²³¹ *Vidi* Podnesak respondentata, par 4.60-4.92.

²³² *Vidi* Žalbeni podnesak, par 90-108.

²³³ *Ibid.*, para. 94.

105. Tužilaštvo tvrdi da pozivanje na konstatacije u predmetima *Plavšić* i *Obrenović* "sugeriše jedino to da se neki faktori uopšteno mogu smatrati otežavajućim ili da se mogu uzeti u obzir prilikom utvrđivanja težine krivičnog djela."²³⁴ Tužilaštvo smatra da "[o]vi predmeti sadrže opšte načelo da je dvostruko računanje otežavajućih faktora nedopustivo"²³⁵ i tvrdi da je stvar u tome da se obezbijedi da se svaka otežavajuća okolnost uzme u obzir samo *jednom*.²³⁶ Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće prihvatilo to načelo i da se "[s]toga može zaključiti da Pretresno vijeće onih pet faktora koje je u paragrafu 222 identifikovalo kao otežavajuće nije uzimalo u obzir kada je procjenjivalo težinu krivičnog djela."²³⁷ Kao odgovor na to, žalilac navodi da je tvrdnja tužilaštva pogrešna jer se u samoj Presudi o kazni težina krivičnog djela i otežavajući faktori razmatraju zajedno pod istim naslovom.²³⁸ On tvrdi da se Pretresno vijeće nije bavilo razlikom između težine krivičnog djela i otežavajućih okolnosti. Štaviše, po njegovom mišljenju, Pretresno vijeće uopšte nije razmatralo težinu krivičnog djela.²³⁹ Žalilac zaključuje da je Pretresno vijeće u stvari dva puta uzelo u obzir otežavajuće okolnosti.²⁴⁰

106. Žalbena vijeće smatra da se faktori koje Pretresno vijeće uzima u obzir kao aspekte težine krivičnog djela ne mogu dodatno uzeti u obzir kao odvojene otežavajuće okolnosti i *vice versa*.²⁴¹ Žalbena vijeće prihvata da se Pretresno vijeće stvarno nije pozabavilo razlikom između težine krivičnog djela i otežavajućih okolnosti i da u Presudi o kazni nije izričito navelo načelo da prilikom odmjerenja kazne jedan faktor može biti uzet u obzir samo jednom.²⁴² Žalbena vijeće ističe da se, kao što je tačno istakao žalilac, Odjeljak IX. A. Presude o kazni pod nazivom "Težina krivičnog djela i otežavajuće okolnosti" bavi težinom krivičnog djela zajedno s faktorima koji su uzeti kao otežavajući. To jeste nesretna okolnost, ali ne mora značiti da ih je Pretresno vijeće nedopustivo dvostruko računalo zato što je pitanja relevantna za težinu krivičnog djela uzelo u obzir kao da se radi o dodatnim otežavajućim okolnostima. Žalbena vijeće ističe da Odjeljak IX. A. Presude o kazni pod nazivom "Težina krivičnog djela i otežavajuće okolnosti" daje detaljan opis uslova vezanih za činjenje krivičnog djela progona, kao i žaliočeve uloge prije napada na Glogovu i

²³⁴ Podnesak respondenta, par. 4.63, gdje se poziva se na Presudu u predmetu *Plavšić*, par. 58, i Presudu o kazni u predmetu *Češić*, par. 53.

²³⁵ *Ibid.*, par. 4.64, gdje se poziva na Prvostepenu presudu u predmetu *Krnojelac*, par. 517. AT. 29.

²³⁶ *Ibid.*, par. 4.64; *vidi takođe* AT. 30.

²³⁷ *Ibid.*, par. 4.65; *vidi takođe* AT. 30.

²³⁸ Replika na podnesak respondenta, par. 42.

²³⁹ *Ibid.*

²⁴⁰ *Ibid.*

²⁴¹ *Vidi* Prvostepenu presudu u predmetu *Krnojelac*, par. 517; Presuda u predmetu *Plavšić*, par. 58; Presudu o kazni u predmet *Banović*, par. 53; Presudu o kazni u predmetu *Obrenović*, par. 101; Presudu o kazni u predmetu *Češić*, par. 53.

²⁴² Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće prihvatilo načelo nedopustivosti dvostrukog računanja u fusnoti 289 Presude o kazni. Podnesak respondenta, par. 4.65; AT. 30. Međutim, Žalbena vijeće ističe da se dotična fusnota, u kojoj se poziva na Prvostepenu presudu u predmetu *Stakić*, odnosi na načelo da se jedan element zločina ne može smatrati otežavajućim faktorom.

tokom njega,²⁴³ i nabraja otežavajuće faktore koji su uzeti u obzir.²⁴⁴ Žalbeno vijeće smatra da je one faktore koji nisu navedeni u paragrafu 222 Presude o kazni, ali su sadržani u paragrafima 186-220, Pretresno vijeće uzelo u obzir u kontekstu težine krivičnog djela, izuzev gdje je izričito drugačije navelo.²⁴⁵

107. U zaključku Odjeljka IX. A. Presude o kazni, Pretresno vijeće je konstatovalo da je uzelo u obzir "težinu krivičnog djela i sve prihvaćene otežavajuće okolnosti."²⁴⁶ Ova konstatacija se odnosi na prethodni paragraf 222, u kome stoji da "[Pretresno vijeće] kao otežavajuće faktore prihvata sljedeće". U vezi s tim, Žalbeno vijeće ističe da, na primjer, Pretresno vijeće u svoj spisak otežavajućih okolnosti nije uključilo svoje razmatranje dugoročnih posljedica napada na žrtve.²⁴⁷ Pretresno vijeće je zapravo ustanovilo da je ovaj element "relevantan faktor za utvrđivanje težine krivičnog djela."²⁴⁸ Stoga, Žalbeno vijeće smatra da Presuda o kazni jasno pokazuje da je Pretresno vijeće stvarno napravilo razliku između otežavajućih okolnosti, s jedne strane, i težine krivičnog djela, s druge, mada ih je razmatralo pod istim naslovom. Pretresno vijeće je bilo upoznato s činjenicom da je dvostruko računanje u svrhu odmjeravanja kazne nedopustivo. Što se tiče navodnih grešaka u odnosu na svaki konkretan otežavajući faktor, žalilac mora pokazati da je Pretresno vijeće nedopustivo dva puta uzelo u obzir dotični faktor i da ga je uzelo u obzir u kontekstu krivičnog djela.

2. Veliki broj žrtava

108. Žalilac u ovom dijelu svoje treće osnove za žalbu tvrdi da je zaključak Pretresnog vijeća da "[v]eliki broj civila koji su lišeni života, izloženi riziku da budu lišeni života, koji su prisilno raseljeni i kojima je oduzeta imovina" u stvari predstavlja otežavajući faktor²⁴⁹ pogrešan jer je takva okolnost već "obuhvaćena opštom težinom krivičnog djela za koje se [on] izjasnio krivim, i [...] uključena [kao] sastavni element krivičnog djela u Drugu izmijenjenu optužnicu i Činjeničnu osnovu."²⁵⁰ Tužilaštvo odgovara da činjenica da je broj žrtava bio veliki nije element krivičnog djela progona budući da "jedan jedini diskriminatorni čin protiv jedne osobe može predstavljati progon."²⁵¹ Ono tvrdi da činjenica da se zločini protiv čovječnosti moraju odnositi na rasprostranjeni ili sistematski napad "ne znači da pojedinačni čin od strane jednog počinioca ne

²⁴³ *Vidi* Presudu o kazni, par 186-220.

²⁴⁴ *Ibid.*, para. 222.

²⁴⁵ *Vidi*, na primjer, *ibid.*, par. 202.

²⁴⁶ *Ibid.*, par. 223.

²⁴⁷ *Ibid.*, par. 210–218, potparagraf (g) u raspravi Pretresnog vijeća o težini krivičnog djela i otežavajućih okolnosti.

²⁴⁸ *Ibid.*, par. 210.

²⁴⁹ Presuda o kazni, par. 222(i).

²⁵⁰ Žalbeni podnesak, par. 101.

može da predstavlja zločin protiv čovječnosti ukoliko je počinjen u odgovarajućem kontekstu i uz nužno stanje svijesti."²⁵² Tužilaštvo prihvata da se uslov rasprostranjenog ili sistematskog napada odnosi na masovnost i broj ljudi koji su na udaru, ali smatra da nije nužno da osoba optužena za zločine protiv čovječnosti bude individualno odgovorna za veliki broj žrtava.²⁵³ Tužilaštvo tvrdi da je iz paragrafa 222 Presude o kazni jasno da je Pretresno vijeće veliki broj žrtava uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost, a ne kada je utvrđivalo težinu zločina.²⁵⁴

109. Žalbno vijeće prvo podsjeća na to da djela nekog optuženog, da bi predstavljala zločin protiv čovječnosti, moraju biti dio rasprostranjenog ili sistematskog napada usmjerenog protiv bilo kojeg civilnog stanovništva.²⁵⁵ Međutim, ovaj uslov se odnosi jedino na napad, a ne na pojedinačna djela optuženog.²⁵⁶ Potrebno je da djela optuženog budu samo dio napada da bi, ukoliko su ispunjeni svi drugi uslovi, jedno jedino njegovo ili njeno djelo ili ograničen broj djela bili okvalifikovani kao zločin protiv čovječnosti, osim ukoliko se za ta djela ne bi moglo reći da su izolovana ili nasumična.²⁵⁷ Što se tiče krivičnog djela progona, Žalbno vijeće nadalje podsjeća da je ovaj zločin definisan kao "radnja ili propust: 1. koji su *de facto* diskriminacija i uskraćuju ili narušavaju neko temeljno pravo definisano međunarodnim običajnim ili ugovornim pravom (*actus reus*); 2. koji su izvršeni hotimično, sa namjerom diskriminacije po jednoj od navedenih osnova, tačnije, na osnovi rasne, vjerske ili političke pripadnosti (*mens rea*)."²⁵⁸

110. U vezi s navodom da je veliki broj žrtava obuhvaćen opštom težinom krivičnog djela, žalilac tvrdi da se Pretresno vijeće nije bavilo razlikom između otežavajućih okolnosti i težine krivičnog djela.²⁵⁹ Međutim, Žalbno vijeće konstatuje da žalilac ne ukazuje ni na jedan konkretan zaključak u Presudi o kazni iz kojeg se jasno vidi da je Pretresno vijeće kao dio težine zločina uzelo u obzir i veliki broj žrtava. Žalbno vijeće stoga zaključuje da žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće to dva puta uzelo u obzir, kao dio težine krivičnog djela i kao otežavajući faktor.

111. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio treće žaliočeve osnove za žalbu se odbija.

²⁵¹ Podnesak respondenta, par. 4.69 (fusnota izostavljena). *Vidi takođe* AT. 30.

²⁵² *Ibid.*, par. 4.70. *Vidi takođe* AT. 30.

²⁵³ AT. 30-31.

²⁵⁴ AT. 31; Podnesak respondenta, par. 4.71.

²⁵⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 98.

²⁵⁶ *Ibid.*, par. 101, gdje se poziva na Drugostepena presuda u predmetu *Kunarac i drugi*, par. 96.

²⁵⁷ *Ibid.*

²⁵⁸ *Ibid.*, par. 131, gdje se poziva na Drugostepenu presudu u predmetu *Krnojelac*, par. 185; Drugostepena presuda po žalbi u predmetu *Vasiljević*, par. 113.

²⁵⁹ Replika na podnesak respondenta, par. 42.

3. Pomno planiran napad na Glogovu

112. Pretresno vijeće je u paragrafu 222(ii) Presude o kazni zaključilo da sljedeće predstavlja otežavajuću okolnost:

Optuženi je poduzeo pomno planirani napad na Glogovu kako bi proveo plan stvaranja srpskih nacionalnih teritorija prisilnim raseljavanjem bosanskih Muslimana iz cijele opštine Bratunac, koji je rukovodstvo bosanskih Srba zamislilo već 1991. godine.

Žalilac tvrdi da paragraf 222(ii) Presude o kazni sadrži pravnu grešku pošto se ta okolnost ne može smatrati otežavajućom jer se odnosi "u suštini na kontekst zločina za koji se izjasnio krivim", kao što stoji u paragrafu 14 Druge izmijenjene optužnice i u paragrafima 7, 8 i 13 Činjenične osnove.²⁶⁰ Tužilaštvo odgovara da je "upravo u 'kontekstu zločina' Pretresno vijeće trebalo da traži otežavajuće okolnosti"²⁶¹ i da se "samo one okolnosti koje se direktno odnose na izvršenje krivičnog djela mogu smatrati otežavajućim."²⁶² Nadalje, tužilaštvo tvrdi da žalilac ne prilaže nikakav pravni izvor ni obrazloženje kao potkrepu svojoj tvrdnji da sama činjenica da je kontekst planiranja spomenut u Činjeničnoj osnovi sprečava Pretresno vijeće da ga uzme u obzir kao otežavajuću okolnost.²⁶³

113. Žalilac izgleda tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je kao otežavajući faktor uzelo u obzir samo njegovo učešće u napadu. On tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je činjenicu da je on "poduzeo pomno planirani napad na Glogovu"²⁶⁴ uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost pri odmjerenju kazne, jer se ta činjenica odnosi na kontekst krivičnog djela za koje se on izjasnio krivim, kao što je opisano u Činjeničnoj osnovi i Drugoj izmijenjenoj optužnici.²⁶⁵ Žalbeno vijeće se ne slaže sa ovom postavkom. Žalbeno vijeće zaključuje da je Pretresno vijeće imalo pravo da se osloni na činjenice koje se odnose na kontekst zločina, kako je to navedeno u Činjeničnoj osnovi i Drugoj izmijenjenoj optužnici, da bi postavilo temelj na osnovu kog je namjeravalo da izrekne kaznu, imajući u vidu svoju prvenstvenu obavezu da individualizuje kaznu kako bi odgovarala prilikama optuženog i težini zločina.²⁶⁶ Žalbeno vijeće konstatuje da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je činjenicu da je žalilac poduzeo pomno planirani napad na Glogovu uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost.

²⁶⁰ Žalbeni podnesak, par. 102. Žalbeno vijeće konstatuje da žalilac u ovom dijelu svoje treće osnove za žalbu ne tvrdi da je pomno planiranje napada na Glogovu, koje je Pretresno vijeće uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost, takođe faktor uključen u opštu težinu krivičnog djela ili da je sastavni element zločina progona. Stoga se Žalbeno vijeće neće baviti argumentima koje je u tom smislu iznijelo tužilaštvo. *Vidi* Podnesak respondenta, par. 4.75; AT. 31-32.

²⁶¹ Podnesak respondenta, par. 4.73.

²⁶² *Ibid.*, gdje se poziva na Prvostepenu presudu u predmetu *Kunarac i drugi*, par. 850.

²⁶³ *Ibid.*, par. 4.74.

²⁶⁴ Presuda o kazni, par. 222(ii).

²⁶⁵ *Vidi* Žalbeni podnesak, par. 102.

²⁶⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 717.

114. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve treće osnove za žalbu se odbija.

4. Žaliočeva zloupotreba ovlaštenja

115. Žalilac u ovom dijelu treće osnove za žalbu tvrdi da činjenica da je on "time što je naredio da se napadne selo Glogova, zloupotrijebio svoj položaj predsjednika Kriznog štaba opštine Bratunac",²⁶⁷ koju je Pretresno vijeće uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost, "nije potkrepljena nikakvim dokazima izvedenim tokom postupka".²⁶⁸ On tvrdi da ovaj zaključak "izlazi iz okvira Paketa Sporazuma o izjašnjavanju o krivici."²⁶⁹

116. Žalbeno vijeće ističe da žalilac ne tvrdi da je zaključak Pretresnog vijeća da zloupotreba ovlaštenja može predstavljati otežavajuću okolnost bio neopravdan. Ono nadalje skreće pažnju na to da žalilac ne iznosi nikakvu novu argumentaciju kao potkrepu svojoj tvrdnji da zaključak Pretresnog vijeća nije potkrepljen nikakvim dokazima i jedino se poziva na argumente koje je već iznio u okviru svoje prve osnove za žalbu. Žalbeno vijeće je već zaključilo da su predočeni dokazi omogućili Pretresnom vijeću da konstatuje da je žalilac na osnovu svoje političke vlasti i ovlaštenja, kao predsjednik Kriznog štaba Bratunca i Opštinskog odbora, imao posebnu odgovornost prema stanovništvu Bratunca i da je on tu vlast i ovlaštenja zloupotrijebio.²⁷⁰

117. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve treće osnove za žalbu se odbija.

5. Dodatno spaljivanje kuća

118. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je kao otežavajuću okolnost uzelo u obzir činjenicu da je on "odmah nakon napada naredio i da se spali još kuća [u Glogovi]",²⁷¹ pošto je to "sastavni element" zločina za koje je optužen, kao što je opisano u paragrafima 36 i 37 Druge izmijenjene optužnice, i pošto je to "podvedeno pod opštu težinu krivičnog djela."²⁷² Tužilaštvo tvrdi da, mada se u paragrafima Druge izmijenjene optužnice na koje se žalilac poziva, uništavanje imovine u selu Glogova navodi kao jedno od djela koja leže u osnovi progona, žalilac nije optužen za to što je naredio, već za to što je počinio dotično uništavanje.²⁷³ Ukoliko je neka osoba uključena u činjenje zločina na osnovu više vidova odgovornosti, tužilaštvo smatra da se to može smatrati

²⁶⁷ Presuda o kazni, par. 222(iii).

²⁶⁸ Žalbeni podnesak, par. 103.

²⁶⁹ *Ibid.*, gdje se poziva se na argumente koje je iznio u svojoj prvoj osnovi za žalbu (Žalbeni podnesak, par. 49-55). Argumenti tužilaštva kao odgovor na to iznijeti su u raspravi o prvoj osnovi za žalbu. *Vidi supra*, par. 65.

²⁷⁰ *Vidi supra*, par. 68-69, gdje se poziva, *inter alia*, na par. 194 i 195 Presude o kazni.

²⁷¹ Presuda o kazni, par. 222(iv).

²⁷² Žalbeni podnesak, par. 104.

²⁷³ Podnesak respondenta, par. 4.79-4.81.

otežavajućim faktorom.²⁷⁴ U tom kontekstu, ono tvrdi da se naređivanje dodatnog spaljivanja kuća može smatrati "dodatnim povećanjem ličnog angažovanja optuženog, što je više nego doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu, te stoga nije bilo nužan element krivičnog djela."²⁷⁵ Konačno, tužilaštvo dodaje da je Pretresno vijeće ovaj faktor uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost, a ne kao dio težine zločina.²⁷⁶

119. Paragrafi Druge izmijenjene optužnice na koje se žalilac poziva su sljedeći:

Tokom napada na Glogovu 9. maja 1992. godine, snage koje su izvodile napad sistematski su zapalile džamiju i domove, skladišta, poslovne objekte, ličnu imovinu, polja i plastove sijena bosanskih Muslimana.²⁷⁷

Miroslav DERONJIĆ je prisustvovao napadu na Glogovu dok su pripadnici snaga koje su izvodile napad bezobzirno uništavali domove, poslovne objekte i ličnu imovinu bosanskih Muslimana. Znatan dio Glogove sravnjen je sa zemljom. Miroslav DERONJIĆ snosi individualnu krivičnu odgovornost iz člana 7(1) za počinjenje i naređivanje uništavanja imovine bosanskih Muslimana opisanog u paragrafima 36 i 37.²⁷⁸

120. Gorenavedeni paragrafi Druge izmijenjene optužnice govore o "Uništavanju imovine u selu Glogova" u okviru djela koja leže u osnovi zločina progona za koje je žalilac osuđen. Na osnovu prostog čitanja gornjih paragrafa jasno je da je uništavanje imovine bosanskih Muslimana, uključujući paljenje njihovih domova, skladišta, poslovnih objekata, lične imovine, polja i plastova sijena, sistematski provedeno *tokom* napada na Glogovu od 9. maja 1992. godine,²⁷⁹ dok je do toga da se "spali još kuća" po naređenju žalioca došlo "odmah nakon napada".²⁸⁰ Stoga, Žalbeno vijeće stoji na stanovištu da je Pretresno vijeće imalo pravo da ove dodatne događaje uzme u obzir kao otežavajuću okolnost i, u tom smislu, odbacuje žaliočev argument.

121. Što se tiče žaliočeve tvrdnje da je dodatno spaljivanje kuća podvedeno pod opštu težinu krivičnog djela, Žalbeno vijeće ističe da žalilac ne iznosi konkretne tvrdnje u tom smislu, to jest, ne ukazuje na neki konkretan zaključak Pretresnog vijeća u Presudi o kazni u vezi s tim. Stoga, Žalbeno vijeće zaključuje da žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće uzelo u obzir dodatno spaljivanje kuća dva puta, kao dio težine krivičnog djela i kao dodatni otežavajući faktor.

122. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve treće osnove za žalbu se odbija.

²⁷⁴ *Ibid.*, par. 4.82.

²⁷⁵ AT. 32.

²⁷⁶ Podnesak respondenta, par. 4.83; AT. 32.

²⁷⁷ Druga izmijenjena optužnica, par. 36.

²⁷⁸ *Ibid.*, par. 37.

²⁷⁹ *Ibid.*, par. 36.

²⁸⁰ Presuda o kazni, par. 222(iv).

6. Povećana ranjivost i nezaštićenost žrtava

123. Pretresno vijeće je u paragrafu 222(v) Presude o kazni zaključilo da sljedeće činjenice predstavljaju otežavajuću okolnost:

Optuženi je prihvatio izjavu koju je u njegovo ime dao Milutin Milošević, kojom je muslimanskim stanovnicima Glogove uoči napada lažno sugerisao da će biti bezbjedni. Time je povećao ranjivost i nezaštićenost žrtava, koje su dosta prije napada razoružane, nisu pružile otpor i nisu upozorene kakva ih sudbina čeka.²⁸¹

Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće načinilo pravnu grešku jer se to ne može uzimati u obzir kao otežavajuća okolnost prilikom utvrđivanja težine kazne, pošto se otežavajuća okolnost mora direktno odnositi na činjenje krivičnog djela koje se stavlja na teret, kao i na samog počinioca.²⁸² Alternativno, on tvrdi da je činjenica da je selo Glogova bilo potpuno razoružano "podvedena pod opštu težinu krivičnog djela",²⁸³ da se on već za to izjasnio krivim²⁸⁴ i da je to potvrdio tokom svog svjedočenja pred Pretresnim vijećem.²⁸⁵ Tužilaštvo odgovara da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je ranjivost i nezaštićenost žrtava uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost, jer je tu posebnu ranjivost utvrdilo uglavnom na osnovu činjenice da je žrtvama, pored toga što su bile razoružane prije napada, obećana i bezbjednost.²⁸⁶ Prema tužilaštvu, ovaj faktor ne predstavlja element zločina niti ga je Pretresno vijeće podvelo pod težinu krivičnog djela.²⁸⁷ Žalbena vijeće će redom razmotriti argumente strana u postupku u odnosu na ova dva pitanja.

a. Prvi žaliočev argument

124. Kao potkrepu svom prvom argumentu, žalilac citira Prvostepenu presudu u predmetu *Kunarac i drugi*:

Samo one okolnosti koje su direktno povezane bilo s izvršenjem krivičnog djela za koje se počinitelj tereti, *bilo* sa samim počiniteljem u vrijeme počinjenja tog krivičnog djela – kao što je način na koji je krivično djelo počinjeno – mogu se uzeti u obzir kao otežavajuće okolnosti.²⁸⁸

Mada to nije jasno objašnjeno, žaliočev argument implicira da ranjivost žrtava nikada ne može biti uzeta u obzir kao otežavajuća okolnost jer, mada se ovaj faktor odnosi na prirodu krivičnog djela,

²⁸¹ *Ibid.*, par. 222(v).

²⁸² Žalbeni podnesak, par. 105 i 106, gdje se poziva na Prvostepenu presudu u predmetu *Kunarac i drugi*, par. 850.

²⁸³ *Ibid.*, par. 97 i 107.

²⁸⁴ *Ibid.*, par. 96, gdje se citira par. 8(e) Druge izmijenjene optužnice u kojem se navodi sljedeće: "Miroslav DERONJIĆ je 8. maja 1992. godine bio svjestan da time naređuje napad na nenaoružano selo sa civilnim stanovništvom."

²⁸⁵ *Ibid.*, gdje se citira sljedeći dio žaliočevog svjedočenja, T. 143: "Moglo bi se reći da je već početkom maja mjeseca Glogova bila razoružana kompletno".

²⁸⁶ Podnesak respondententa, par. 4.86.

²⁸⁷ *Ibid.*, par. 4.88-4.90; AT. 32-33.

²⁸⁸ Prvostepena presuda u predmetu *Kunarac i drugi*, par. 850 (naglasak dodat).

on nije "direktno povezan [...] sa samim počiniocem."²⁸⁹ Žalbeno vijeće odbacuje ovaj argument. Tvrdnju Pretresnog vijeća u predmetu *Kunarac i drugi* da se otežavajuće okolnosti moraju odnositi "na samog počinitelja" ne treba uzimati kao pravilo da se takve okolnosti moraju konkretno odnositi na lične karakteristike počinioca. Naprotiv, to jednostavno odražava opšte načelo individualne krivične odgovornosti koje je osnova krivičnog prava: neka osoba se ne može smatrati odgovornom za neko djelo osim ako nešto što je ona sama učinila ili što je propustila da učini opravdava to da se ona smatra odgovornom. Tako, na primjer, pojedinci se ne smatraju odgovornim – bilo u svrhu izricanja osuđujuće presude ili u svrhu odmjeravanja kazne – za nepredvidiva djela drugih uključenih u provođenje nekog plana. S druge strane, smatrati nekog pojedinca odgovornim za to što je iskoristio ranjivost svojih žrtava i te kako potpada pod koncept individualne krivične odgovornosti. U ovom slučaju, ne samo da je žalilac bio svjestan nezaštićenosti svojih žrtava i da je to iskoristio, već je tu nezaštićenost povećao izjavama Milutina Miloševića, koji im je u njegovo ime dao lažna obećanja da će biti bezbjedni, a žalilac je to prihvatio.²⁹⁰ Nema sumnje da se ovaj faktor "odnosi na samog počinitelja". Žalbeno vijeće konstatuje da je često potvrđivalo korištenje otežavajućih okolnosti kad se radilo o karakteristikama žrtava kao što su godine starosti, broj žrtava i vremenski period tokom koga je činjen zločin,²⁹¹ svim obilježjima zločina kojih je optuženi bio svjestan ili koje je mogao da predvidi i za koje je opravdano da se smatra odgovornim.

125. Štaviše, nebitna je činjenica da izjavu koja je dala lažan osjećaj sigurnosti stanovnicima Glogove nije dao sam žalilac, već ju je u njegovo ime dao Milutin Milošević, pošto se on sa njom složio i prihvatio je.²⁹² Žalbeno vijeće stoga zaključuje da je Pretresno vijeće situaciju u kojoj su se našle same žrtve opravdano moglo da uzme u obzir kao otežavajuću okolnost i žaliočev argument u ovom dijelu njegove treće osnove za žalbu se odbija.

b. Drugi žaliočev argument

126. Drugi žaliočev argument je da je Pretresno vijeće načinilo pravnu grešku pošto je ta okolnost već "podvedena pod opštu težinu krivičnog djela."²⁹³ Uprkos tome, on ne iznosi ništa u odnosu na težinu krivičnog djela, već se poziva na zaključak Pretresnog vijeća u predmetu *Jokić* da se "[...] u ovom predmetu ranjivost žrtava ne može smatrati otežavajućom okolnošću, pošto je ta činjenica već uzeta u obzir u sklopu same definicije dotičnih krivičnih djela."²⁹⁴ Žalbeno vijeće će

²⁸⁹ Žalbeni podnesak, par. 106.

²⁹⁰ Presuda o kazni, par. 209, gdje se poziva na žaliočevo svjedočenje, T.159.

²⁹¹ *Vidi*, na primjer, Drugostepenu presudu u predmetu *Kunarac i drugi*, par. 356; Drugostepenu presudu u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 1088; Drugostepenu presudu u predmetu *Semanza*, par. 338.

²⁹² Presuda o kazni, par. 209, gdje se poziva na žaliočevo svjedočenje, T. 159.

²⁹³ Žalbeni podnesak, par. 107.

²⁹⁴ *Ibid.*, gdje se citira par. 65 Presude o kazni u predmetu *Jokić*.

stoga utvrditi da li su posebna ranjivost i nezaštićenost žrtava nedopustivo dva puta uzeti u obzir, kao element zločina i kao otežavajuća okolnost.

127. Mada je tačno da civilni status stanovništva protiv koga je usmjeren napad predstavlja element zločina protiv čovječnosti²⁹⁵ i da stoga takav status ne može biti uzet kao otežavajuća okolnost,²⁹⁶ Žalbeno vijeće ističe da pitanje koje se pred njega postavlja nije da li se u obzir može uzeti imanentna ranjivost civila, već da li ima dodatnih elemenata koju zapravo predstavljaju određene okolnosti koje ukazuju na to da su žrtve bile u situaciji posebne ranjivosti.²⁹⁷ U ovom predmetu, ne samo da su civili bili razoružani i da im je uskraćeno bilo kakvo upozorenje o tome šta ih čeka, već su, štaviše, prevareni izjavom datom u ime žalioaca pa su povjerovali da su bezbjedni. Te činjenice nisu inherentne civilnom statusu stanovništva.

128. U svjetlu prethodno iznijetog, Žalbeno vijeće zaključuje da je Pretresno vijeće opravdano zaključilo da nije samo civilni status doveo žrtve u izuzetno ranjivo stanje i prihvata zaključak Pretresnog vijeća da pojačana ranjivost i nezaštićenost žrtava predstavljaju otežavajuću okolnost. Kao posljedica toga, ovaj dio žaliočeve treće osnove za žalbu se odbija.

²⁹⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 107: "Žalbeno vijeće smatra da zločin protiv čovječnosti karakterišu jednako civilni status žrtve kao i njegovi razmjeri odnosno stepen organizovanosti."

²⁹⁶ *Vidi* Drugostepenu presudu u predmetu *Blaškić*, par. 693: "kada je neki otežavajući faktor u procesu odmjeravanja kazne istovremeno i obilježje krivičnog djela, onda on ne može predstavljati otežavajući faktor za odmjeravanje kazne". *Vidi također* Drugostepenu presudu u predmetu *Vasiljević*, par. 172-173.

²⁹⁷ Presuda o kazni u predmetu *Mrđa*, par. 46, gdje se poziva na Presudu o kazni u predmetu *Banović*, par. 50, i Presudu o kazni u predmetu *Dragan Nikolić*, par. 184.

VI. ČETVRTA OSNOVA ZA ŽALBU: OLAKŠAVAJUĆI FAKTORI

A. Preliminarno pitanje

129. Žalbeno vijeće sa zabrinutošću primjećuje da Žalbeni podnesak nedozvoljivo izlazi iz okvira Najave žalbe. U svojoj Najavi žalbe, žalilac tvrdi da je "Pretresno vijeće napravilo pravnu i činjeničnu grešku i zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo kada je zaključilo da se činjenice vezane za karakter i ponašanje ne mogu smatrati olakšavajućim okolnostima" i poziva se na paragrafe od 268 do 275 Presude o kazni.²⁹⁸ Međutim, u svom Žalbenom podnesku, pozivajući se na paragrafe 135 i od 224 do 276 Presude o kazni, žalilac proširuje svoju četvrtu osnovu za žalbu sa jednog konkretnog olakšavajućeg faktora – odnosno, njegovog karaktera i ponašanja - na cjelokupni odjeljak o olakšavajućim okolnostima Presude o kazni.²⁹⁹ On dodatno tvrdi, na primjer, da se Pretresno vijeće nije bavilo njegovim ličnim i porodičnim prilikama kao olakšavajućim faktorom³⁰⁰ i tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo zato što se oslonilo samo na retribuciju i odvracanje, a ne i na rehabilitaciju, pri čemu citira paragraf 280 Presude o kazni.³⁰¹

130. Kao što je prethodno razmotreno, ako je žalilac htio da izmijeni osnove za žalbu navedene u svojoj Najavi žalbe, bio je obavezan da podnese odgovarajući zahtjev na osnovu pravila 108 Pravilnika.³⁰² Međutim, u okolnostima ovog predmeta i uzimajući u obzir činjenicu da se tužilaštvo u svom odgovoru pozabavilo svim pitanjima koja je žalilac pokrenuo, Žalbeno vijeće je odlučilo da iskoristi svoje diskreciono pravo i temeljito ispita žaliočeve argumente iznijete u Žalbenom podnesku.

B. Istinitost žaliočevih tvrdnji

131. Žalilac tvrdi da pozivanje Pretresnog vijeća u paragrafu 135 Presude o kazni na "negativne nuspojave potvrdnog izjašnjanja o krivici" ukazuje na to da je ono izrazilo zabrinutost u vezi sa istinitošću njegovih priznanja.³⁰³ Po njegovom mišljenju, takva navodna zabrinutost "u stvari je snažno uticala [...] na odluku Pretresnog vijeća a u vezi sa izrečenom kazno."³⁰⁴ Tužilaštvo odgovara da paragraf 135 Presude o kazni ne aludira na istinitost žaliočevih izjava, "već se bavi u

²⁹⁸ Najava žalbe, par. 7.

²⁹⁹ Žalbeni podnesak, par. 110: "Relevantni dijelovi Presude gdje je Pretresno vijeće načinilo pravnu grešku i zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo prilikom odlučivanja o olakšavajućim okolnostima su paragrafi 135 i od 224 do 276."

³⁰⁰ *Ibid.*, par. 128-134.

³⁰¹ *Ibid.*, par. 116 i fusnota 40.

³⁰² *Vidi supra*, par. 102.

³⁰³ Žalbeni podnesak, par. 111.

³⁰⁴ *Ibid.*

opštem smislu [...] ograničenjem priznanja u okviru sporazuma o izjašnjavanju o krivici".³⁰⁵ Ono smatra da taj paragraf ne govori ni o kakvoj eventualnoj neistini koju je iznio žalilac i da stoga nema osnove za njegovu tvrdnju da je Pretresno vijeće u tom smislu bilo pod uticajem kada je izricalo kaznu.³⁰⁶

132. Žalbeno vijeće prvo konstatuje da se iz paragrafa 135 Presude o kazni ne može izvesti zaključak da je Pretresno vijeće osporilo istinitost žaliočevih izjava. Ovaj paragraf je uključen u uvodni dio onog odjeljka Presude o kazni koji se bavi pravnim odredbama primjenjivim na odmjeravanje kazne i ne sadrži reference na žaliočev predmet. Žalbeno vijeće ističe da se žalilac uopšte ne poziva na Presudu o kazni da bi potkrepio svoj argument da je Pretresno vijeće osporilo istinitost njegovih izjava. Stoga, Žalbeno vijeće konstatuje da je žaliočev argument bez osnova.

133. Što se tiče žaliočeve daljnje tvrdnje u ovom dijelu njegove četvrte osnove za žalbu da je on tužilaštvu pružio značajne informacije o svom kažnjivom ponašanju,³⁰⁷ Žalbeno vijeće zaključuje da to ne samo izlazi iz okvira njegove Najave žalbe, već ni na koji način ne potkrepljuje žaliočevu tvrdnju da je Pretresno vijeće osporilo istinitost njegovih izjava.

134. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve četvrte osnove za žalbu se odbija.

C. Rehabilitacija kao načelo kažnjavanja

135. Žalilac tvrdi da se prilikom utvrđivanja njegove kazne Pretresno vijeće usredsredilo jedino na odvracanje i retribuciju i da je "izbjeglo da posveti dužnu pažnju procesu rehabilitacije kao jednom od važnih faktora pri utvrđivanju kazne."³⁰⁸ On se poziva na Presudu o kazni u predmetu *Obrenović*, u kojoj Pretresno vijeće konstatuje da su "pozitivni koraci Dragana Obrenovića u pravcu rehabilitacije faktor za ublaženje kazne"³⁰⁹ i na Izdvojeno mišljenje sudije Mumbe priloženo Presudi o kazni u ovom predmetu.³¹⁰ Tužilaštvo odgovara da je Pretresno vijeće zapravo uzelo u obzir rehabilitaciju kao jedno od načela kažnjavanja pozivajući se na Drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići* i time ispunilo svoju obavezu da takav faktor uvaži prilikom utvrđivanja kazne.³¹¹ Ono tvrdi da je davanje "trećerazrednog značaja" načelu rehabilitacije u skladu sa

³⁰⁵ Podnesak respondenta, par. 4.96. *Vidi takođe* AT. 35.

³⁰⁶ *Ibid.*

³⁰⁷ Žalbeni podnesak, par. 112.

³⁰⁸ *Ibid.*, par 116-117.

³⁰⁹ Presuda o kazni u predmetu *Obrenović*, par. 146.

³¹⁰ Žalbeni podnesak, par 114-115.

³¹¹ Podnesak respondenta, par. 4.99, gdje se poziva na paragraf 143 Presude o kazni; AT. 34.

Drugostepenom presudom u predmetu *Čelebići*.³¹² Pored toga, tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće uvrstilo u spis i uzelo u obzir izvještaj vještaka za psihologiju o žaliočevoj socijalizaciji.³¹³

136. Žalbeno vijeće ističe da se, kako bi potkrepio svoj navod, žalilac poziva na paragraf 280 Presude o kazni,³¹⁴ gdje se kaže da je prilikom utvrđivanja kazne Pretresno vijeće uzelo u obzir težinu zločina, kao i otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, te "gorespomenute svrhe kažnjavanja".³¹⁵ Te "gorespomenute svrhe kažnjavanja" se mogu naći u dijelu Presude o kazni u kome Pretresno vijeće razmatra načela i ciljeve odmjeravanja kazne.³¹⁶ Referencom na Drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići*, Pretresno vijeće se ispravno oslonilo na odvracanje i retribuciju kao na osnovne ciljeve kažnjavanja i pravilno je smatralo rehabilitaciju relevantnim faktorom kome ne treba pridavati prekomjernu težinu.³¹⁷ U Drugostepenoj presudi u predmetu *Čelebići* Žalbeno vijeće je detaljno razmotrilo, *inter alia*, pitanje osnovnih načela koja treba uzeti u obzir pri izricanju kazne na Međunarodnom sudu. Žalbeno vijeće podsjeća na svoj prethodni zaključak u pogledu uloge rehabilitacije kao cilja kažnjavanja u kontekstu Međunarodnog suda:

Predmeti kojima se bavio Međunarodni sud u mnogom se pogledu razlikuju od onih kojima se obično bave nacionalna pravosuđa, u prvom redu zbog ozbiljnosti zločina za koje se sudi, odnosno zato jer su ovdje posrijedi "teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava". Iako i nacionalna pravosuđa i izvjesni međunarodni i regionalni pravni instrumenti o ljudskim pravima predviđaju da sudovi pri odmjeravanju kazni moraju da vode računa prvenstveno o rehabilitaciji, to ne može da igra dominantnu ulogu u procesu odlučivanja pretresnih vijeća Međunarodnog suda. Naprotiv, Žalbeno vijeće (i pretresna vijeća kako MKSJ-a tako i MKSR-a) dosljedno su isticali da su dvije glavne svrhe izricanja kazni za te zločine odvracanje i retribucija. U skladu s tim, iako rehabilitacija (u skladu s međunarodnim standardima ljudskih prava) treba da se smatra relevantnim faktorom, ona nije faktor kojem treba da se pridaje prekomjerna težina. S obzirom na nalaze o Mucićevoj vinosti, Žalbeno vijeće ne nalazi nikakvu grešku u tome što Pretresno vijeće nije pominjalo konkretno rehabilitaciju odmjeravajući kaznu za Mucića, kao niti u gore navedenoj opštoj izreci.³¹⁸

137. Žalbeno vijeće ne vidi nikakav osnovan razlog da odstupi od svog zaključka u Drugostepenoj presudi u predmetu *Čelebići*.³¹⁹ Pretresno vijeće u ovom predmetu jeste uzelo u obzir rehabilitaciju kao načelo pri odmjeravanju kazne, kao i argumente tužilaštva u tom smislu.³²⁰

³¹² AT. 34.

³¹³ AT. 36.

³¹⁴ Žalbeni podnesak, par 116, fusnota 40.

³¹⁵ Presuda o kazni, par. 280.

³¹⁶ *Ibid.*, par 142-150.

³¹⁷ *Ibid.*, par 142-143.

³¹⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 806.

³¹⁹ Vidi Drugostepenu presudu u predmetu *Aleksovski*, par 108-109.

³²⁰ Presuda o kazni, par. 270: "Odbrana tvrdi da '[u]kupno ponašanje g. Deronjića od 1997. godine pa do danas ukazuje na to da se proces njegove rehabilitacije već uveliko odvija', a '[u]koliko se obezbijede dodatni uslovi ... taj će se proces ubrzati ... s obzirom na pozitivne karakterne osobine optuženog'. Odbrana dalje tvrdi da se isti onaj standard koji je primijenjen u predmetu *Obrenović*, prema kojem 'konkretni koraci ka rehabilitaciji jesu olakšavajući faktor za odmjeravanje kazne', treba primijeniti i na Miroslava Deronjića 's obzirom na njegovo iskreno kajanje koje je pokazao u brojnim prilikama tokom svojih kontakata s istražiteljima Tužilaštva' " (fusnote izostavljene).

Činjenica da je odlučilo da takvom faktoru ne prida preveliku težinu u okviru je njegovog diskrecionog prava.

138. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve četvrte osnove za žalbu se odbija.

D. Karakter i ponašanje žalioca

139. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće "pogriješilo i sebe pogrešno usmjerilo zato što činjenice vezane za karakter i ponašanje nije prihvatilo kao olakšavajuće."³²¹ On se zatim poziva na neke činjenice koje, po njegovom mišljenju, ukazuju na to da njegov karakter i ponašanje predstavljaju izuzetne okolnosti koje je trebalo uzeti u obzir kao olakšavajuće.³²² Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće zapravo razmatralo dokaze vezane za žaliočev dobar karakter, ali je ipak zaključilo da se, kada se odmijere u odnosu na činjenice koje su prikazale žalioca u negativnom svjetlu, ti dokazi ne mogu smatrati ni olakšavajućim ni otežavajućim.³²³ Tužilaštvo zaključuje da žalilac nije pokazao primjetnu grešku Pretresnog vijeća.³²⁴

1. Referenca Pretresnog vijeća na događaje u Bratuncu nakon 9. maja 1992. godine

140. Žalilac tvrdi da je Pretresno vijeće navelo događaje koji su se desili u Bratuncu na dan napada, 9. maja 1992. godine, kako bi došlo do zaključka da njegov karakter i ponašanje ne predstavljaju olakšavajuće faktore.³²⁵ U vezi s tim, on se poziva na paragrafe od 40 do 46 svog Žalbenog podneska,³²⁶ u kojima navodi da Pretresno vijeće insinuirala da on snosi krivičnu odgovornost za dodatne zločine koji nisu obuhvaćeni Drugom izmijenjenom optužnicom,³²⁷ što je sa svoje strane "očigledno imalo uticaja na odluku Pretresnog vijeća."³²⁸

141. Žalbeno vijeće ističe da je Pretresno vijeće, kada je razmatralo žaliočev karakter i ponašanje, stvarno navelo događaje koji su se desili nakon 9. maja 1992. godine.³²⁹ Kao što je već iznijeto prilikom razmatranja prve osnove za žalbu,³³⁰ Pretresno vijeće je ispravno utvrdilo činjenice i žalilac nije uspio da pokaže da je ono izvelo zaključak o žaliočevoj krivičnoj odgovornosti za dodatne zločine koji nisu obuhvaćeni Drugom izmijenjenom optužnicom, to jest, za događaje koji su se zbili u Bratuncu nakon 9. maja 1992. godine. U pogledu ove žaliočeve osnove za žalbu,

³²¹ Žalbeni podnesak, par. 125.

³²² *Ibid.*, par 121-124.

³²³ Podnesak respondenta, para. 4.101, gdje se poziva na Presudu o kazni, par. 275. *Vidi takođe* AT. 36.

³²⁴ *Ibid.*, par. 4.104.

³²⁵ Žalbeni podnesak, par. 120.

³²⁶ *Ibid.*

³²⁷ *Ibid.*, par 43-44.

³²⁸ *Ibid.*, par. 45.

³²⁹ Presuda o kazni, par. 272.

Žalbeno vijeće zaključuje da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je navelo događaje koji su se odigrali nakon dana napada na selo Glogova. Prilikom procjene karaktera i ponašanja nekog optuženog, pretresno vijeće nije ograničeno na to da razmatra samo one činjenice koje su se desile na dan kada je počinjeno sâmo krivično djelo. Da bi tačno procijenilo karakter i ponašanje optuženog kao olakšavajuću okolnost, pretresno vijeće može uzeti u obzir bilo koje činjenice ustanovljene u tom smislu na osnovu procjene uvjerljivosti dokaza. Stoga se ovaj dio žaliočeve četvrte osnove za žalbu odbija.

2. "Izuzetne okolnosti" koje je Pretresno vijeće trebalo da uzme u obzir

142. Žalilac se oslanja na zaključak iz Presude o kazni u predmetu *Babić* u smislu da u "izuzetnim okolnostima" prethodni dobar karakter optuženog može biti uzet u obzir u svrhu ublažavanja kazne³³¹ i tvrdi da u ovom predmetu ima činjenica koje bi "trebalo uzeti u obzir kao okolnosti koje, imajući u vidu vrijeme i ukupnu situaciju kada su se pojavile, prerastaju u izuzetne."³³² Činjenice na koje se on poziva jesu one koje je Pretresno vijeće razmotrilo u paragrafu 272 Presude o kazni, gdje se u relevantnom dijelu kaže:

Pretresno vijeće primjećuje da je Miroslav Deronjić, s jedne strane, prema svom ličnom svjedočenju, odmah preduzeo korake da spriječi daljnje nasilno kažnjivo ponašanje "dobrovoljaca" u Bratuncu tako što je u bratunačkom Kriznom štabu 13. maja 1993. izdao odluku kojom je naloženo da se "dobrovoljci" istjeraju iz Bratunca. S druge strane, noć uoči izdavanja te odluke, Miroslav Deronjić je učestvovao u premještanju 400 civila, koji su bili zatočeni u hangaru i koji su trebali biti prisilno raseljeni iz Bratunca shodno planu usvojenom na sastanku Kriznog štaba održanom 8. maja 1992.³³³

Drugim riječima, žalilac ne tvrdi da Pretresno vijeće nije uzelo u obzir elemente koje je trebalo uzeti, već da je elemente koji su mu stajali na raspolaganju trebalo da okvalifikuje kao "izuzetne".³³⁴ Jedini novi argument koji žalilac iznosi jest da je "pravi razlog za hitnu evakuaciju ljudi iz hangara i protjerivanje dobrovoljaca bio taj da se spasu životi ljudi zatočenih u hangaru zato što mu u to vrijeme nisu bila dostupna nikakva druga sredstva zaštite tih ljudi u Bratuncu."³³⁵

143. Žalbeno vijeće konstatuje da žalilac ne navodi nikakve dokaze u prilog njegovoj tvrdnji da mu "nisu bila [dostupna] nikakva druga sredstva zaštite tih ljudi."³³⁶ On jedino navodi paragrafe od

³³⁰ *Vidi supra*, par 58-62.

³³¹ Presuda o kazni u predmetu *Babić*, par. 91: "Pretresno veće je mišljenja da raniji dobar karakter osuđenog (u odnosu na uobičajene norme ponašanja) sam po sebi ne predstavlja olakšavajuću okolnost, mada to može biti u izuzetnim okolnostima, koje u ovom predmetu nisu dokazane."

³³² Žalbeni podnesak, par. 121.

³³³ Presuda o kazni, par. 272.

³³⁴ Žalbeni podnesak, par. 121.

³³⁵ *Ibid.*, par. 122.

³³⁶ *Ibid.*

109 do 111 Presude o kazni,³³⁷ koji ne sadrže dokaze koji bi mogli da potkrepe takvu tvrdnju. Štaviše, u paragrafu 109 Presude o kazni se kaže da je: "[d]an nakon sastanka na Palama, optuženi [...] obaviješten da su 'dobrovoljci' i neki mještani zlostavljali ljude koji su bili odvojeni u hangaru."³³⁸ Osim toga, Žalbeno vijeće je mišljenja da žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće imalo uvid u dokaze koji potkrepljuju njegovu tvrdnju da je taj transfer obavljen da se "spasu životi ljudi zatočenih u hangaru."³³⁹ U stvari, Pretresno vijeće je u paragrafu 111 Presude o kazni istaklo da je "i dalje nepoznata sudbina tih ljudi"³⁴⁰ i kasnije je utvrdilo da taj transfer nije bio demonstracija žaliočevog dobrog karaktera, već prije dio plana da se bosanski Muslimani protjeraju s tog područja.³⁴¹ Sam žalilac potvrđuje da je transfer obavljen radi provođenja tog plana.³⁴² Shodno tome, Žalbeno vijeće zaključuje da je Pretresno vijeće imalo pravo da činjenicu da je žalilac protjerao dobrovoljce odvagne u odnosu na činjenicu da je on prebacio ljude iz hangara u skladu s planom da se oni prisilno rasele, tako da je moglo opravdano da zaključi da se činjenice koje se odnose na karakter i ponašanje se "ne mogu uzeti ni kao olakšavajući ni kao otežavajući faktori."³⁴³

144. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio četvrte žaliočeve osnove za žalbu se odbija.

3. Dodatni argumenti iznijeti u Replici na podnesak respondenta

145. Žalbeno vijeće se na kraju osvrće na dodatni argument koji je iznio žalilac da "sve četiri osnove za žalbu treba da budu predmet preispitivanja i razmatranja od strane Žalbenog vijeća u svojoj cjelokupnosti, jer su one u nekim aspektima usko povezane."³⁴⁴ Umjesto da odgovori na argumente tužilaštva iznijete kao odgovor u vezi s njegovim karakterom i ponašanjem, žalilac navodi greške Pretresnog vijeća u pogledu njegove *mens rea*. Žalbeno vijeće se već pojedinačno pozabavilo žaliočevim argumentima i neće po ovoj osnovi za žalbu razmatrati njegove osnove za žalbu "u svojoj cjelokupnosti", kao ni argumente koje je žalilac pokrenuo u pogledu njegove *mens rea*, jer su oni po prvi put pokrenuti u žaliočevoj Replici na podnesak respondenta i ne predstavljaju odgovore na Podnesak respondenta koji je podnijelo tužilaštvo.³⁴⁵

³³⁷ *Ibid.*, fusnota 42.

³³⁸ Presuda o kazni, par. 109 (fusnote izostavljene).

³³⁹ Žalbeni podnesak, par. 122, gdje se poziva na Presudu o kazni, par. 109-111.

³⁴⁰ Presuda o kazni, par. 110.

³⁴¹ *Ibid.*, par. 272: "[o]ptuženi se i jeste izjasnio krivim za to da je na sastanku Kriznog štaba od 8. maja 1992., kojem je predsjedavao, lično izjavio da će se 'operacija trajnog uklanjanja bosanskih Muslimana, ako operacija u Glogovi dobro prođe, narednih dana nastaviti u gradu Bratuncu i mjesnim zajednicama Voljavica i Suha', i za to što je ta odluka usvojena."

³⁴² Žalbeni podnesak, par. 122: "Kako bi se izbjegao nesporazum, žalilac ne poriče da je transfer tih ljudi bio dio plana."

³⁴³ Presuda o kazni, par. 275.

³⁴⁴ Replika na podnesak respondenta, par. 45.

³⁴⁵ *Vidi* Uputstvo o formalnim uslovima za podnošenje žalbe na presudu (IT/201), 7. mart 2002, član 6, u kojem se kaže da je replika na podnesak respondenta ograničena "na argumente kojima odgovara na podnesak respondenta". *Vidi*

146. U svjetlu prethodno iznijetog, ovaj dio žaliočeve četvrte osnove za žalbu se odbija.

E. Lične i porodične prilike žalioca

147. Žalilac tvrdi da se Pretresno vijeće nije uopšte bavilo "ličnim i porodičnim prilikama žalioca kao olakšavajućim [okolnostima]" uprkos činjenici da je on "podnio značajna obrazloženja i iznio materijalne dokaze [...] kojima se ističe da su [njegove] lične i porodične prilike izuzetne."³⁴⁶ On se poziva na izjavu sadržanu u njegovom Podnesku u postupku izricanja kazne da je "[on] tokom rata izgubio suprugu i da ima četvoro djece, od kojih je troje maloljetno."³⁴⁷ On Žalbenom vijeću zatim skreće pažnju na Presudu o kazni u predmetu *Babić*, u kojoj je Pretresno vijeće, u okviru procjene porodične i lične situacije optuženog kao olakšavajuću okolnost uzelo činjenicu da je "Babić [...] svoju bezbednost i bezbednost svojih najbližih izložio znatnoj opasnosti",³⁴⁸ i tvrdi da je on takođe "sebe i svoju porodicu doveo u veoma tešku i izuzetno rizičnu situaciju kada se radi o pitanjima bezbjednosti."³⁴⁹ Tužilaštvo odgovara da su porodične prilike žalioca "konkretno opisane u Presudi [o kazni]"³⁵⁰ i da je Pretresno vijeće imalo u vidu da se porodična i socijalna situacija nekog optuženog prihvataju kao olakšavajuće okolnosti.³⁵¹ Nadalje, tužilaštvo tvrdi da Pretresno vijeće jeste uzelo u obzir žaliočevu porodičnu situaciju i da je to uvažilo kada je razmatralo značaj njegove saradnje.³⁵²

148. Žalbeno vijeće ističe da se u Odjeljku IX. B. 6 Presude o kazni koji se bavi žaliočevim karakterom, ponašanjem i mogućnošću rehabilitacije, pod naslovom "Argumenti strana", Pretresno vijeće štaviše izričito osvrnulo na žaliočevu tvrdnju da je "[on] porodičan čovjek, otac četvoro djece, od kojih je troje maloljetno."³⁵³ Mada se u dijelu pod nazivom "Diskusija" u istom odjeljku Presude o kazni Pretresno vijeće nije bavilo žaliočevom porodičnom situacijom, Žalbeno vijeće podsjeća na to da izričito upućivanje na pismene podneske predstavlja *prima facie* dokaz da su oni uzeti u obzir.³⁵⁴ Stoga, žalilac nije pokazao da Pretresno vijeće u stvari nije uzelo u obzir te faktore.

takođe *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluka po zahtjevu tužilaštva za izuzimanje novog argumenta o navodnim greškama Pretresnog vijeća koji je po prvi put iznijet u replici žalioca, 28. januar 2005.

³⁴⁶ Žalbeni podnesak, par. 128.

³⁴⁷ *Ibid.*, par. 129, gdje se poziva na *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br.: IT-02-61-S, Podnesak Miroslava Deronjića u vezi s odmjeravanjem kazne, 18. decembar 2003. godine (u daljem tekstu: Podnesak o kazni), par. 79-81.

³⁴⁸ Presuda o kazni u predmetu *Babić*, par. 88.

³⁴⁹ Žalbeni podnesak, par. 131.

³⁵⁰ Podnesak respondenta, par. 4.106, gdje se poziva na Presudu o kazni, par. 268.

³⁵¹ *Ibid.*, gdje se poziva na Presudu o kazni, par. 156. *Vidi takođe* AT. 35.

³⁵² AT. 36-37.

³⁵³ Presuda o kazni, par. 268.

³⁵⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 430.

149. Što se tiče daljnje tvrdnje žalioaca u vezi s posljedicama njegovog potvrđnog izjašnjavanja o krivici po njega i njegovu porodicu i, konkretnije, činjenice da su njegova supruga i djeca uključeni u program zaštite svjedoka, Žalbeno vijeće konstatuje da se Pretresno vijeće, mada je žalilac iznio tu činjenicu u Podnesku u postupku izricanja kazne,³⁵⁵ nije izričito pozvalo na to kada je navodilo tvrdnje strana u vezi s karakterom i ponašanjem žalioaca.³⁵⁶ Međutim, fusnota 516 u paragrafu 268 Presude o kazni upućuje na pretres o odmjeravanju kazne na strani 237, gdje u posljednjim redovima stoji sljedeće: "Gospodin Deronjić, znači, ima četvero djece, od kojih je troje maloljetno. Njegova supruga i djeca uključeni su u program zaštite svjedoka."³⁵⁷ Kao što je to ispravno istaklo tužilaštvo,³⁵⁸ u kontekstu žaliočeve značajne saradnje s Međunarodnim sudom, Pretresno vijeće je imalo u vidu da je on pružio informacije "izloživši svoju sigurnost i sigurnost svoje porodice znatnom riziku."³⁵⁹ To što je Pretresno vijeće u predmetu *Babić* donijelo konkretan zaključak – u kontekstu u kojem je porodične prilike optuženog smatralo olakšavajućom okolnošću – da je "Babić svoju bezbednost i bezbednost svojih najbližih izložio znatnoj opasnosti"³⁶⁰ od ograničene je pomoći u žaliočevom predmetu jer je Pretresno vijeće u ovom predmetu imalo diskreciono pravo da uzme u obzir žaliočevu porodičnu situaciju u kontekstu njegove saradnje s Međunarodnim sudom.³⁶¹ Bitno je to da je Pretresno vijeće ispunilo, kao što jest, svoju obavezu na osnovu pravila 101(B)(ii) Pravilnika da u obzir uzme sve olakšavajuće okolnosti.³⁶² Nadalje, Žalbeno vijeće podvlači da je Pretresno vijeće pridalo "posebnu pažnju" kako žaliočevom potvrđnom izjašnjavanju o krivici, tako i njegovoj značajnoj saradnji.³⁶³ Žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće, kada je razmatralo olakšavajuće okolnosti, načinilo grešku koja je dovela do neostvarenja pravde.³⁶⁴

150. Žalbeno vijeće će sada razmotriti posljednju žaliočevu tvrdnju u smislu da "njegovo lično izgnanstvo i izgnanstvo njegove porodice iz [njihovog] mjesta rođenja" i "fizički raskid sa preostalim dijelom njegove porodice"³⁶⁵ predstavljaju još jednu kaznu koju će on trpjeti i koju moli da Žalbeno vijeće uzme u obzir.³⁶⁶ Žalbeno vijeće konstatuje da ovo pitanje nije pokrenuto u fazi

³⁵⁵ Podnesak u postupku izricanja kazne, para. 81.

³⁵⁶ *Vidi* Presudu o kazni, par. 268, fusnotu 516, gdje se poziva isključivo na paragrafe 78 i 80 Podneska u postupku izricanja kazne, a ne na paragraf 81 Podneska u postupku izricanja kazne.

³⁵⁷ Pretres o odmjeravanju kazne, T.237 redovi 24-25. U prvom redu na stranici 238 se nastavlja: "program [zaštite svjedoka] kao direktna posljedica njegove saradnje i potvrđnog izjašnjavanja o krivici."

³⁵⁸ Podnesak respondentu, par. 4.107.

³⁵⁹ Presuda o kazni, par. 243, gdje se poziva na Podnesak u postupku izricanja kazne, par. 68.

³⁶⁰ Presuda o kazni u predmetu *Babić*, par. 88.

³⁶¹ "Konačno, uzevši u obzir sve gorepomenute faktore, Pretresno vijeće prihvata argumente obje strana da je saradnja optuženog bila značajna i stoga je smatra olakšavajućim faktorom kod odmjeravanja kazne koju će izreći optuženom." Presuda o kazni, par. 245.

³⁶² Drugostepena presuda u predmetu *Musema*, par. 395.

³⁶³ Presuda o kazni, par. 276.

³⁶⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Serushago*, par. 22.

³⁶⁵ Žalbeni podnesak, par. 134.

³⁶⁶ *Ibid.*

odmjeravanja kazne i da stoga nema dokaza na osnovu kojih ono može uzeti u razmatranje ovu tvrdnju. Stoga, Pretresno vijeće nije načinilo grešku kada nije uzelo u obzir ovu činjenicu prilikom procjenjivanja olakšavajućih faktora. Pored toga, Žalbeno vijeće podvlači da žalioци ne mogu očekivati da Žalbeno vijeće u žalbenom postupku uzme u obzir dokaze o olakšavajućim okolnostima koji su bili dostupni, ali nisu podnijeti prvostepenoj instanci.³⁶⁷

151. Iz gorenavedenih razloga, ovaj dio žaliočeve četvrte osnove za žalbu se odbacuje.

³⁶⁷ “Što se tiče dodatnih dokaza o olakšavajućim okolnostima koji su stajali na raspolaganju, no nisu bili izvedeni na suđenju, Žalbeno vijeće smatra da ono nije instanca pred kojom se takva pitanja postavljaju prvi put.” Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*. A, par. 674. *Vidi takođe* Drugostepenu presudu u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 414.

VII. DISPOZITIV

Iz gorenavedenih razloga, **ŽALBENO VIJEĆE**

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 117 i 118 Pravilnika;

IMAJUĆI U VIDU pismene podneske strana u postupku i usmenu argumentaciju iznijetu na pretresu održanom 17. juna 2005.;

ZASJEDAJUĆI na javnoj sjednici;

ODBIJA jednoglasno sve osnove za žalbu koje je podnio žalilac;

POTVRĐUJE jednoglasno kaznu od 10 godina zatvora koju je izreklo Pretresno vijeće;

NALAŽE, u skladu s pravilom 103(C) i pravilom 107 Pravilnika, da žalilac ostane u pritvoru Međunarodnog suda do zaključenja priprema za njegovo prebacivanje u državu u kojoj će služiti kaznu.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija Theodor Meron,
predsjedavajući

/potpis na originalu/
sudija Fausto Pocar

/potpis na originalu/
sudija Mohamed Shahabuddeen

/potpis na originalu/
sudija Mehmet Güney

/potpis na originalu/
sudija Inés Mónica Weinberg
de Roca

Dana 20. jula 2005. godine

U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

VIII. GLOSAR

A. Spisak citiranih sudskih odluka

1. MKSJ

ALEKSOVSKI

Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog, predmet br. IT-95-14/1-A, Presuda, 24. mart 2000. (Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*)

BABIĆ

Tužilac protiv Milana Babića, predmet br. IT-03-72-S, Presuda o kazni, 29. juni 2004. (Presuda o kazni u predmetu *Babić*)

BANOVIĆ

Tužilac protiv Predraga Banovića, predmet br. IT-02-65/1-S, Presuda o kazni, 28. oktobar 2003. (Presuda o kazni u predmetu *Banović*)

BLAŠKIĆ

Tužilac protiv Tihomira Blaškića, predmet br. IT-95-14-A, Presuda, 29. juli 2004. (Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*)

BRĐANIN

Tužilac protiv Radoslava Brđanina, predmet br. IT-99-36-A, Odluka po zahtjevu za produženje roka, 4. oktobar 2004., str. 2.

ČELEBIĆI (A)

Tužilac protiv Zejnila Delalića, Zdravka Mucića, zvanog "Pavo", Hazima Delića i Esada Landže, zvanog. "Zenga", predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001. (Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*)

ČELEBIĆI (B)

Tužilac protiv Zdravka Mucića, Hazima Delića i Esada Landže, predmet br. IT-96-21-A, Presuda po žalbi na kaznu, 8. april 2003. (Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Mucić i drugi*)

ČEŠIĆ

Tužilac protiv Ranka Češića, predmet br. IT-95-10/1, Presuda o kazni, 11. mart 2004. (Presuda o kazni u predmetu *Češić*)

FURUNDŽIJA

Tužilac protiv Ante Furundžije, predmet br. IT-95-17/1-A, Presuda, 21. juli 2000. (Drugostepena presuda u predmetu *Furundžija*)

GALIĆ

Tužilac protiv Stanislava Galića, predmet br. IT-98-29-T, Presuda i mišljenje, 5. decembar 2003. (Prvostepena presuda u predmetu *Galić*)

JELISIĆ

Tužilac protiv Gorana Jelisića, predmet br. IT-95-10-A, Presuda, 5. juli 2001. (Drugostepena presuda u predmetu *Jelisić*)

JOKIĆ

Tužilac protiv Miodraga Jokića, predmet br. IT-01-42/1-S, Presuda o kazni, 18. mart 2004. (Presuda o kazni u predmetu *Jokić*)

KORDIĆ I ČERKEZ

Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. (Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*)

KRNOJELAC

Tužilac protiv Milorada Krnojelca, predmet br. IT-97-25-T, Presuda, 15. mart 2002. (Prvostepena presuda u predmetu *Krnojelac*)

Tužilac protiv Milorada Krnojelca, predmet br. IT-97-25-A, Presuda, 17. septembar 2003. (Drugostepena presuda u predmetu *Krnojelac*)

KRSTIĆ

Tužilac protiv Radislava Krstića, predmet br. IT-98-33-T, Presuda, 2. august 2001. (Prvostepena presuda u predmetu *Krstić*)

Tužilac protiv Radislava Krstića, predmet br. IT-98-33-A, Presuda, 19. april 2004. (Drugostepena presuda u predmetu *Krstić*)

KUNARAC, KOVAČ I VUKOVIĆ

Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića, predmet br. IT-96-23 & IT-96-23/1-T, Presuda, 22. februar 2001. (Prvostepena presuda u predmetu *Kunarcac i drugi*)

Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića, predmet br. IT-96-23 & IT-96-23/1-A, Presuda, 12. juni 2002. (Drugostepena presuda u predmetu *Kunarcac i drugi*)

Z. KUPREŠKIĆ, M. KUPREŠKIĆ, V. KUPREŠKIĆ, JOSIPOVIĆ, (PAPIĆ) I ŠANTIĆ

Tužilac protiv Zorana Kupreškića, Mirjana Kupreškića, Vlatka Kupreškića, Draga Josipovića i Vladimira Šantića, predmet br. IT-95-16-A, Presuda po žalbama, 23. oktobar 2001. (Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*)

KVOČKA, KOS, RADIĆ, ŽIGIĆ I PRCAĆ

Tužilac protiv Miroslava Kvočke, Milojice Kosa, Mlade Radića, Zorana Žigića i Dragoljuba Prcaća, predmet br. IT-98-30/1-A, Presuda, 28. februar 2005. (Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*)

MRĐA

Tužilac protiv Darka Mrđe, predmet br. IT-02-59-S, Presuda o kazni, 31. mart 2004. (Presuda o kazni u predmetu *Mrđa*)

D. NIKOLIĆ

Tužilac protiv Dragana Nikolića, predmet br. IT-94-02-S, Presuda o kazni, 18. decembar 2003. (Presuda o kazni u predmetu *Dragan Nikolić*)

Tužilac protiv Dragana Nikolića, predmet br. IT-94-02-A, Presuda po žalbi na kaznu, 4. februar 2005. (Presuda po žalbi na kaznu u predmetu *Dragan Nikolić*)

OBRENOVIĆ

Tužilac protiv Dragana Obrenovića, predmet br. IT-02-60/2-S, Presuda o kazni, 10. decembar 2003. (Presuda o kazni u predmetu *Obrenović*)

PLAVŠIĆ

Tužilac protiv Biljane Plavšić, predmet br. IT-00-39&40/1-S, Presuda o kazni, 27. februar 2003. (Presuda o kazni u predmetu *Plavšić*)

STAKIĆ

Tužilac protiv Milomira Stakića, predmet br. IT-97-24-T, Presuda, 31 juli 2003. (Prvostepena presuda u predmetu *Stakić*)

D. TADIĆ

Tužilac protiv Duška Tadića, predmet br. IT-94-1-A, Presuda, 15. juli 1999. (Drugostepena presuda u predmetu *Tadić*)

Tužilac protiv Duška Tadića, predmet br. IT-94-1-A i IT-94-1-Abis, Presuda o žalbi na kaznu, 26. januar 2000. (Presuda o žalbi na kaznu u predmetu *Tadić*)

VASILJEVIĆ

Tužilac protiv Mitra Vasiljevića, predmet br. IT-98-32-A, Presuda, 25. februar 2004. (Drugostepena presuda u predmetu *Vasiljević*).

2. MKSR

AKAYESU

Tužilac protiv Jean-Paula Akayesu, predmet br. ICTR-96-4-A, Presuda, 1. juni 2001. (Drugostepena presuda u predmetu *Akayesu*)

KAMBANDA

Jean Kambanda protiv tužioca, predmet br. ICTR 97-23-A, Presuda, 19. oktobar 2000. (Drugostepena presuda u predmetu *Kambanda*)

KAYISHEMA I RUZINDANA

Tužilac protiv Clémenta Kayisheme i Obeda Ruzindane, predmet br. ICTR-95-1-A, Presuda (Obrazloženje), 1. juni 2001. (Drugostepena presuda u predmetu *Kayishema i Ruzindana*)

MUSEMA

Alfred Musema protiv tužioca, predmet br. ICTR-96-13-A, Presuda, 16. novembar 2001. (Drugostepena presuda u predmetu *Musema*)

SEMANZA

Laurent Semanza protiv tužioca, predmet br. ICTR-97-20-A, Presuda, 20. maj 2005. (Drugostepena presuda u predmetu *Semanza*)

SERUSHAGO

Omar Serushago protiv tužioca, predmet br. ICTR-98-39-A, Obrazloženje presude [Žalba na izrečenu kaznu], 6. april 2000. (Žalba na presudu o kazni u predmetu *Serushago*).

B. Spisak skraćenica

U skladu s pravilom 2 (B) Pravilnika o postupku i dokazima, muški rod obuhvata ženski, a jednina množinu, i obratno.

AT.	Stranica transkripta sa pretresa po žalbi u ovom predmetu. Sve navedene stranice transkripta su na osnovu nezvanične, nekorigovane verzije transkripta, osim ukoliko nije drugačije navedeno. Stoga mogu postojati manje razlike između te paginacije i one u konačnoj verziji transkripta objelodanjene javnosti. Žalbeno vijeće ne preuzima odgovornost za korekcije ili greške u tim transkriptima. U nedoumici, treba pregledati video-traku pretresa.
Činjenična osnova	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-PT, Činjenična osnova, potpisana 29. septembra 2003, zavedena 30. septembra 2003.
Druga izmijenjena optužnica	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-PT, Druga izmijenjena optužnica, potpisana 29. septembra 2003., zavedena 30. septembra 2003.
JNA	Jugoslovenska narodna armija (vojska Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije)
Međunarodni sud	Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991.
MKSR	Međunarodni krivični sud za gonjenje lica odgovornih za genocid i druga teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji Ruande i građana Ruande odgovornih za genocid i druga teška kršenja počinjena na teritoriji susjednih država od 1. januara 1994. do 31. decembra 1994.
Najava žalbe	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-A, Najava žalbe Miroslava Deronjića, 28. april 2004.
Nastavak pretresa o odmjeravanju kazne	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-A, Pretres o odmjeravanju kazne, 5. mart 2004.
Obrana	branioci žalioaca
Paket Sporazuma o izjašnjanju o krivici	Druga izmijenjena optužnica, Sporazum o izjašnjanju o krivici i Činjenična osnova u ovom predmetu
Podnesak odbrane u postupku izricanja kazne	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-S, Podnesak Miroslava Deronjića u postupku izricanja kazne, 18. decembar 2003.
Podnesak respondenta	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-A, Podnesak respondenta tužilaštva, podnjet kao povjerljiv 31. augusta 2004., objelodanjen 30. maja 2005.

Pravilnik	Pravilnik o postupku i dokazima Međunarodnog suda
Presuda o kazni	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-S, Presuda o kazni, 30. mart 2004.
Pretres o izjašnjanju o krivici	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-PT, Pretres o izjašnjanju o krivici, 30. septembar 2003.
Pretres o odmjeraivanju kazne	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-S, Pretres o odmjeraivanju kazne, 27. i 28. januar 2004.
Pretres po žalbi	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-A, Pretres po žalbi, 17. juni 2005.
Replika na podnesak respondenta	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-A, Replika žalioca na podnesak respondenta, 15. septembar 2004.
Sporazum o izjašnjanju o krivici	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-PT, Sporazum o izjašnjanju o krivici, potpisan 29. septembra 2003., zaveden 30. septembra 2003.
Statut	Statut Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju, osnovanog Rezolucijom 827 (1993.) Savjeta bezbjednosti
Svjedočenje žalioca	Svjedočenje žalioca tokom pretresa o odmjeraivanju kazne, 27. januar 2004.
T.	Transkript pretresa u ovom predmetu. Svi brojevi stranica transkripta koji se navode su iz neslužbene, neispravljene verzije transkripta, osim gdje je naznačeno drugačije. Zbog toga su moguće manje razlike u paginaciji između njih i konačne, javne verzije transkripta. Pretresno vijeće ne snosi odgovornost za ispravke ili greške u tim transkriptima. U nedoumici, treba pregledati video-traku pretresa.
Tužilaštvo	Tužilaštvo
Žalbeni podnesak	<i>Tužilac protiv Miroslava Deronjića</i> , predmet br. IT-02-61-A, Žalbeni podnesak na osnovu pravila 111, 22. juli 2004.